EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJA (ES) 2023/1825

(2023. gada 10. maijs)

ar konstatējumiem, kas ir neatņemama daļa no lēmumiem par Eiropas Savienības 2021. finanšu gada vispārējā budžeta izpildes apstiprināšanu, III iedaļa – Komisija un izpildaģentūras

EIROPAS PARLAMENTS,

— ņemot vērā lēmumu par Eiropas Savienības 2021. finanšu gada vispārējā budžeta izpildes apstiprināšanu, III iedaļa – Komisija,

— ņemot vērā lēmumus par izpildaģentūru 2021. finanšu gada budžeta izpildes apstiprināšanu,

— ņemot vērā Reglamenta 99. pantu un V pielikumu,

— ņemot vērā Ārlietu komitejas, Attīstības komitejas, Nodarbinātības un sociālo lietu komitejas, Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejas, Transporta un tūrisma komitejas, Reģionālās attīstības komitejas, Lauksaimniecības un lauku attīstības komitejas, Kultūras un izglītības komitejas, Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas un Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komitejas atzinumus,

— ņemot vērā Budžeta kontroles komitejas ziņojumu (A9-0101/2023),

A. tā kā Savienības budžets ir nozīmīgs instruments kopējo politikas mērķu sasniegšanai un atbilst vidēji 1,3 % no Savienības nacionālā kopienākuma vai 2,4 % no dalībvalstu vispārējās valdības izdevumiem un Savienības kopējiem publiskajiem izdevumiem;

B. tā kā tad, kad Parlaments sniedz Komisijai apstiprinājumu par budžeta izpildi, tas pēc iekšējām un ārējām revīzijām pārbauda un novērtē, vai līdzekļi ir izlietoti pareizi un politikas mērķi ir sasniegti, tādējādi apstiprinot Komisijas izdevumu pareizību un sniegumu, raugoties uz to izmaksu lietderības ziņā,

Politiskās prioritātes

1. atgādina par savu stingro apņemšanos ievērot Līgumā par Eiropas Savienību (LES) un Līgumā par Eiropas Savienības darbību (LESD) noteiktos pamatprincipus, tostarp pareizu finanšu pārvaldību, kā noteikts 317. pantā, un krāpšanas apkarošanu un Savienības finanšu interešu aizsardzību, kā noteikts 325. pantā;

2. uzsver, ka pārredzamība, pārskatatbildība un integritāte ir būtiski ētikas principi Savienības iestādēs; atgādina par Revīzijas palātas Īpašajā ziņojumā Nr. 13/2019 "Revidēto ES iestāžu ētikas satvari: iespējami uzlabojumi" paustajiem secinājumiem un ieteikumiem, kā arī par Parlamenta 2021. gada 16. septembra rezolūciju par pārredzamības un integritātes stiprināšanu Savienības iestādēs, izveidojot neatkarīgu Savienības ētikas struktūru, kura, no vienas puses, uzņemtos preventīvu lomu, veicinot izpratni un sniedzot ar ētiku saistītus norādījumus, un, no otras puses, atbilstības nodrošināšanas un padomdevējas funkcijas, sniedzot ieteikumus par ētikas jautājumiem, tostarp interešu konfliktiem;

3. uzsver *EPPO*, ES Aģentūras tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās (*Eurojust*), Eiropola un *OLAF* lomu korupcijas apkarošanā; aicina vēl vairāk stiprināt *EPPO* un *OLAF* kapacitāti, kā arī šo struktūru savstarpējo sadarbību; prasa izstrādāt kopīgus pretkorupcijas noteikumus, kas piemērojami visiem Savienības struktūru darbiniekiem;

4. uzsver Savienības budžeta nozīmi Savienības politisko prioritāšu sasniegšanā, kā arī tā lomu, palīdzot dalībvalstīm neparedzētās situācijās, piemēram, cīņā ar Covid-19 pandēmiju un tās sekām; uzsver, ka pareiza un savlaicīga budžeta izpilde palīdz efektīvāk un lietderīgāk pievērsties vajadzībām un risināt problēmas dažādās politikas jomās; brīdina, ka budžeta izpilde saspringtos termiņos var izraisīt kļūdu un pārkāpumu skaita palielināšanos;

5. atgādina, cik svarīgi ir veikt *ex post* novērtējumu, tostarp finanšu programmām, kas izveidotas, lai reaģētu uz krīzi; programmas snieguma izvērtējums, aplūkojot efektivitāti, lietderību, būtiskumu, saskaņotību un Savienības pievienoto vērtību, būtu saskaņā ar Finanšu regulu, Iestāžu nolīgumu par labāku likumdošanas procesu un labāka regulējuma pamatnostādnēm;

6. uzsver, ka budžeta izpildes apstiprināšanas procedūras vajadzībām ir svarīgi, lai tiktu ziņots par Savienības budžeta programmu sniegumu; vērš uzmanību uz to, ka ieguldīto resursu pievienotā vērtība ir cieši saistīta ar sasniegtajiem rezultātiem un ieguldījumu Savienības iedzīvotāju ikdienas dzīves uzlabošanā, kā arī ietekmi uz Savienības ekonomiku;

7. atkārtoti pauž dziļas bažas par situāciju tiesiskuma jomā vairākās dalībvalstīs, kas pati par sevi raisa nopietnas bažas un rada nopietnus zaudējumus Savienības budžetam; uzsver, ka Savienības līdzekļus nedrīkst izmantot antidemokrātiskām darbībām vai autoritārisma stiprināšanai; atgādina, ka Savienība ieviesa juridisku mehānismu, t. i., nosacītības režīmu, finansējuma apturēšanai dalībvalstīm, kuras neievēro tiesiskumu, un atzinīgi vērtē to, ka šis mehānisms jau pirmo reizi ticis piemērots Ungārijas gadījumā – procedūra tika uzsākta 2021. gada novembrī un pabeigta 2022. gada decembrī, iesaldējot 55 % no trim kohēzijas politikas programmām (aptuveni 6,35 miljardi EUR); lai gan fakti būtu attaisnojuši līdzekļu iesaldēšanu 100 % apmērā, norāda, ka Ungārijas un Polijas atveseļošanas un noturības plāni (ANP) ir apstiprināti; uzsver, ka abos plānos ir iekļauti vairāki tā dēvētie izšķirīgie starpposma mērķi ("super milestones") tiesiskuma jomā; prasa Komisijai nepārtraukti uzraudzīt situāciju un aizturēt finansējumu, kamēr pareizu Savienības budžeta finanšu pārvaldību apdraud tiesiskuma pārkāpumi; šajā sakarībā atkārtoti pauž stingru pārliecību, ka dalībvalstīm, lai tās varētu saņemt Savienības līdzekļus, ir jārespektē demokrātija un tiesiskums, un vērš Komisijas uzmanību uz to, ka tiesiskuma situācija ir pasliktinājusies arī citās dalībvalstīs; aicina Komisiju nekavējoties sākt piemērot nosacītības mehānismu, kad vien tiek konstatēti tiesiskuma principu pārkāpumi, kas pietiekami tiešā veidā ietekmē Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai Savienības finanšu interešu aizsardzību vai rada būtisku šādas ietekmes risku; turklāt uzsver, ka ir vajadzīga cieša sadarbība starp Parlamentu, Padomi un Komisiju, vienlaikus stiprinot iestāžu līdzsvara un atsvara sistēmu; uzsver savu stingro un atkārtoto prasību Komisijai un izpildaģentūrām nodrošināt Savienības budžeta aizsardzību, globālā un sistemātiskā veidā izmantojot digitālas un automatizētas ziņošanas, uzraudzības un revīzijas sistēmas un ieviešot kopīgus korupcijas apkarošanas noteikumus, un nosakot, ka visām Savienības iestādēm, arī aģentūrām, obligāti jāizmanto starpiestāžu pārredzamības reģistrs ([1]);

8. atgādina, ka Ungārijas ekonomikas attīstība ir lielā mērā saistīta ar ārvalstu kapitālieguldījumiem; tādēļ pauž nožēlu gan par Ungārijas valdības pretstarptautisko retoriku, gan par to, ka korupcijas institucionalizācija un nepārredzamā publiskā iepirkuma sistēma, kurai būtu jāpievēršas, veicot saistībā ar nosacītības režīma piemērošanu prasītās reformas, ļāvusi valdībai pēdējos gados palielināt savu ietekmi enerģētikas, banku, telekomunikāciju un plašsaziņas līdzekļu jomā; pauž nožēlu par selektīvajiem un neobjektīviem atļauju noraidījumiem un patvaļīgi noteiktajiem stingrajiem nosacījumiem un ierobežojumiem, kuru mērķis ir ekonomiski vājināt un novest līdz sabrukumam atsevišķus ārvalstu uzņēmumus, līdz tie ir spiesti akceptēt, ka tos naidīgā veidā par cenām, kas ir ievērojami zemākas par uzņēmuma reālo vērtību, pilnībā vai daļēji pārņem Ungārijas valdība vai valdībai pietuvināti oligarhi; kritizē Komisiju par to, ka tā, neiejaukdamās šajos apjomīgajos tiesiskuma un iekšējā tirgus noteikumu pārkāpumos, nav izpildījusi savu pienākumu aizsargāt iekšējo tirgu un godīgu konkurenci;

9. ar bažām pieņem zināšanai Revīzijas palātas konstatējumus par Savienības budžeta aizsardzību; pieņem zināšanai Revīzijas palātas Īpašo ziņojumu Nr. 11/2022 "ES budžeta aizsardzība", kurā Revīzijas palāta konstatējusi, ka, neraugoties uz dažām Komisijas izslēgšanas sistēmas priekšrocībām, trūkumi ierobežo tās efektivitāti; ar bažām norāda, ka agrīnas atklāšanas un izslēgšanas sistēmas (*EDES*) ieviešana nav notikusi tik raiti, kā bija plānots; pauž bažas par to, ka atšķirīgās pieejas mazina izslēgšanas vispārējo efektivitāti; aicina Komisiju ciešā sadarbībā ar Parlamentu strādāt pie Finanšu regulas pārstrādāšanas, lai vēl vairāk uzlabotu *EDES* un padarītu to par efektīvu un lietderīgu instrumentu;

([1]) Iestāžu 2021. gada 20. maija nolīgums starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju par obligātu pārredzamības reģistru (OV L 207, 11.6.2021., 1. lpp.).

10. uzsver, ka ir jāpaplašina jomas, kurās *EDES* izmanto ārpus tiešās pārvaldības, un prasa Komisijai to izmantot attiecībā uz visiem Savienības fondiem, tostarp fondiem, uz kuriem attiecas dalītā pārvaldība: norāda, ka *EDES* ir sistemātiski jāizmanto, lai nodrošinātu, ka uzņēmumi un faktiskie īpašnieki, kas notiesāti par krāpšanu, korupciju vai citām smagām ekonomiskām noziedzīgām darbībām, nevar tikt pie Savienības līdzekļiem; uzsver, ka *Arachne* rādītāji ir jāsaskaņo ar *EDES* izslēgšanas iemesliem, lai nodrošinātu, ka izslēgtie ekonomikas dalībnieki ir redzami arī *Arachne*; prasa nodrošināt maksimālu sadarbspēju starp *Arachne*, *EDES* un citiem IT rīkiem, lai maksimāli samazinātu nepieciešamību vairākkārt ievadīt informācijas elementus dažādās IT sistēmās un ar to saistīto administratīvo slogu; uzskata, ka ir jāpalielina nevis kontroles sistēmu skaits, bet gan to mērķtiecīgums, tostarp izmantojot jaunas tehnoloģijas, lai cīnītos pret krāpšanu, korupciju vai citām nopietnām noziedzīgām ekonomiskām darbībām, kam nedrīkst piešķirt Savienības līdzekļus;

11. atkārtoti uzsver, ka ir ļoti svarīgi, lai Komisija nodrošinātu vienotu obligātu integrētu un sadarbspējīgu informācijas un uzraudzības sistēmu, kas ļautu elektroniski reģistrēt un glabāt datus par Savienības finansējuma saņēmējiem, tostarp to faktiskajiem īpašniekiem, un piekļūt šai informācijai datizraces un riska novērtēšanas nolūkos; uzsver, ka ir būtiski iegūt skaidru un pārredzamu pārskatu par izmaksāto Savienības līdzekļu sadalījumu un iespējamo koncentrāciju, tostarp izmantojot funkciju, kas ļauj apvienot šos līdzekļus; uzsver, ka tas samazinātu birokrātisko slogu finanšu dalībniekiem, kontrolieriem un revidentiem, kā arī Savienības līdzekļu saņēmējiem, un tam būtu jāveicina riska novērtēšana atlases, piešķiršanas, finanšu pārvaldības, uzraudzības, izmeklēšanas, kontroles un revīzijas nolūkos, kā arī tas sekmētu krāpšanas, korupcijas, interešu konfliktu, dubulta finansējuma un citu pārkāpumu, pret ko nopietni jācīnās gan dalībvalstu, gan Savienības līmenī, efektīvu novēršanu, atklāšanu, labošanu un pēcpārbaudi, ieviešot iedarbīgus un efektīvus preventīvos un atturošos pasākumus, tostarp skaidras sankcijas; norāda, ka, ņemot vērā līdzekļu ļaunprātīgas izmantošanas, krāpšanas, piesavināšanās, interešu konfliktu, dubultas finansēšanas un citu sistēmisku problēmu pārrobežu raksturu, šī digitalizācija bija jānodrošina jau sen un tā ir obligāti nepieciešama; uzsver, ka šim vienotajam datizraces rīkam vajadzētu būt viegli izmantojamam informācijas meklēšanas nolūkā un pieejamam *OLAF*, *EPPO* un Komisijai, lai uzlabotu Savienības budžeta un instrumenta "NextGenerationEU" aizsardzību pret pārkāpumiem, krāpšanu un interešu konfliktiem;

12. pauž nožēlu par to, ka ne visas dalībvalstis izmanto Komisijas datizraces un riska novērtējuma instrumentu, lai apzinātu Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) projektus, saņēmējus un līgumslēdzējus, kuriem ir krāpšanas, interešu konfliktu un pārkāpumu risks; norāda, ka piecas no Revīzijas palātas revīzijas izlasē iekļautajām dalībvalstīm (Grieķija, Spānija, Francija, Horvātija un Itālija) izmantos Komisijas datizraces un riska novērtējuma instrumentu; atgādina, ka kopīgs datizraces un riska novērtēšanas instruments ir svarīgs elements, ko izmantot, lai aizsargātu Savienības finanšu intereses un, konkrētāk, lai novērstu krāpšanu, interešu konfliktus un dubultu finansēšanu, kā arī palielinātu pārredzamību un pārskatatbildību;

13. atzinīgi vērtē to, cik noderīga ir Komisijas izveidotā "Kohesio" tīmekļa vietne un Atvērto datu platforma kā kohēzijas politikas un ar dalīto pārvaldību saistītu ieguldījumu pārredzamības un pārskatatbildības instrumenti 2014.–2020. gada un 2021.–2027. gada plānošanas periodā, apvienojot Savienības atbalstīto projektu sarakstus pa valstīm un piedāvājot darbību kartēšanu ("Kohesio") un nodrošinot atjauninātus datus par pieņemtajām programmām un regulāru finanšu un Savienības saistību un maksājumu uzraudzību (Atvērto datu platforma); norāda uz pielāgojumiem, kas patlaban tiek veikti, lai pienācīgi aptvertu 2021.–2027. gada plānošanas periodu, taču uzsver, ka ir obligāti nepieciešama koordinācija un sadarbspēja ar riska novērtēšanas rīku *Arachne*; tādēļ aicina Komisiju nodrošināt efektīvu sadarbspēju starp dažādiem instrumentiem;

14. atkārtoti norāda, ka ir jāpanāk labāks līdzsvars starp noteikumu un procedūru tālāku vienkāršošanu un labākām kontrolēm jomās, kurās visbiežāk konstatēti neatbilstīgi tēriņi, jāizstrādā obligātas apmācības sesijas un praktiska informācija pieteikumu iesniedzējiem, jo īpaši jaunajiem pieteikumu iesniedzējiem, kā arī jāuzlabo palīdzība un pamatnostādnes MVU, atvasjaunuzņēmumiem, jaunuzņēmumiem, administrācijai un maksājumu aģentūrām un visām pārējām attiecīgajām ieinteresētajām personām;

15. uzsver snieguma rādītāju pieaugošo nozīmi un izmantojumu, tostarp rādītāju atlasi, starpposma mērķu un mērķrādītāju noteikšanu un uzraudzību, kā arī ziņošanu par tiem, ņemot vērā jaunos Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) un reformētās kopējās lauksaimniecības politikas īstenošanas modeļus; šajā sakarībā aicina Komisiju turpināt uzlabot uzraudzību un ziņošanu par Savienības budžeta sniegumu, izmantojot racionālākus un kvalitatīvākus rādītājus, piemēram, rādītājus, kas raksturo ar klimatu saistītos izdevumus, dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanu un bioloģisko daudzveidību, kā redzams pieņemtajos 2021.–2027. gada izdevumu programmu pamataktos; norāda, ka starpposma un galīgie mērķrādītāji, kā arī iznākumu rādītāji savā būtībā ir atšķirīgi parametri; norāda, ka ANM tiek nodalītas arī investīcijas un reformas; atkārtoti aicina Komisiju sniegt pārskatu par pilnu revīzijas ciklu dalībvalstīs un Komisijā, kā arī pārskatu par sadarbību ar attiecīgajām revīzijas iestādēm, tostarp Revīzijas palātu, kā arī *OLAF* un *EPPO*;

16. pauž bažas par Komisijas kvazijuridisko instrumentu, piemēram, atzinumu, ieteikumu, paziņojumu, neleģislatīvu rezolūciju, brīdinājumu, vadlīniju dokumentu un paziņojumu par administratīvajām prioritātēm, augošo skaitu un sarežģītību; aicina Komisiju vienkāršot un racionalizēt šos instrumentus un izmantot tos nolūkā vēl vairāk vienkāršot procedūras un samazināt birokrātisko slogu; atgādina par programmu *REFIT*, kuras mērķis ir vienkāršot Savienības noteikumus un samazināt nevajadzīgu slogu, vienlaikus panākot, ka tiesību akti nodrošina ieguvumus, un ieviešot pieeju "viens pieņemts – viens atcelts"; prasa Komisijai sistemātiski piemērot šo principu, kas nozīmē, ka jaunieviestu slogu kompensē, likvidējot līdzvērtīgu slogu tajā pašā politikas jomā;

17. atkārtoti uzsver nepieciešamību pastiprināt centienus cīņā pret krāpšanu gan Savienības, gan dalībvalstu līmenī, cieši sadarbojoties ar *EPPO* un *OLAF*; atzinīgi vērtē ievērojamos panākumus un uzsver *EPPO* lomu krāpšanas un citu noziedzīgu nodarījumu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmeklēšanā un kriminālvajāšanā; uzsver, cik svarīga ir *EPPO* pilnīga neatkarība un objektivitāte, lai tā varētu efektīvi pildīt savas funkcijas; uzsver – lai *EPPO* un *OLAF* varētu darboties neatkarīgi, objektīvi un efektīvi, ir vajadzīgi pietiekami finanšu resursi un cilvēkresursi, jo īpaši ņemot vērā jaunos uzdevumus, kas saistīti ar "NextGenerationEU" (*NGEU*); aicina Komisiju steidzami reaģēt uz *EPPO* pieprasījumiem attiecībā uz budžeta izpildi, lai *EPPO* varētu kļūt par pilnībā efektīvu prokuratūru;

18. norāda, ka Komisija ar savu gada ziņojumu par Savienības finanšu interešu aizsardzību (tā dēvētais *PIF* ziņojums) nāk klajā nākamā gada rudenī pēc pārskata perioda un tādējādi Parlamentam nav iespējams pieņemt ziņojumu ātrāk nekā divus gadus pēc attiecīgā pārskata perioda (n+2); uzsver – lai panāktu lielāku efektivitāti, pieņemot Savienības politikas nostādnes un pasākumus krāpšanas, izvairīšanās no nodokļu maksāšanas un citu ziņojumā minēto finanšu pārkāpumu apkarošanai, Parlamentam vajadzētu būt iespējai apstrādāt un pieņemt ziņojumu par Savienības finanšu interešu aizsardzību ne vēlāk kā nākamajā gadā pēc attiecīgā pārskata perioda (n+1); aicina *OLAF* un Komisiju attiecīgi pielāgot ziņojumu sniegšanu par Savienības finanšu interešu aizsardzību;

19. uzsver NVO un starpnieku darbības pārredzamības nozīmi finansējuma un īpašumtiesību ziņā jo minētās organizācijas ir svarīgi dalībnieki Savienības budžeta izpildē, izmantojot dažādas pārvaldības metodes, un jo īpaši ārējās darbības jomā; pauž dziļas bažas par tādu projektu finansēšanu, kurus īsteno vai kuros iesaistītas NVO, kas ir saistītas ar radikālām reliģiskām un politiskām organizācijām; aicina Komisiju garantēt, ka Savienības fondu finansējumu saņem tikai tās organizācijas, kuras stingri ievēro visas Savienības vērtības; mudina Komisiju izveidot *ex ante* mehānismus, kas ļautu skaidri identificēt NVO, kuras darbojas Savienības teritorijā un ārvalstīs un ir atzinušas saikni ar reliģiskajiem fundamentālisma tīkliem, un īsteno darbības programmas, kas apdraud Savienības vērtības; šajā sakarībā aicina izveidot publisku "melno sarakstu", kurā uzskaitītas NVO, kas iesaistījušās tādās darbībās kā naida runa, kūdīšana uz terorismu, vardarbību atbalstošs vai slavinošs reliģiskais ekstrēmisms vai ir ļaunprātīgi izmantojušas vai piesavinājušās Savienības līdzekļus un ir iekļautas *EDES* datubāzē, un tādējādi nodrošināt, ka minētajām organizācijām tiek liegta piekļuve Savienības iestādēm un Savienības finansēšanas programmām; atkārtoti uzsver, ka līdzekļi nevar tikt piešķirti vai piesaistīti nekādiem terorisma un/vai reliģiskas un politiskas radikalizācijas mērķiem vai izpausmēm; uzsver, ka saistībā ar reģistrāciju Pārredzamības reģistrā ir jāveic rūpīga iepriekšēja pārbaude, lai atklātu visus finansējuma avotus; norāda, ka Savienības fondu finansējumam, ja tas tiek nodots no viena saņēmēja nākamajam, ir jābūt izsekojamam no tiešā saņēmēja līdz galasaņēmējam; atgādina, ka attiecībā uz publisko finansējumu Savienības pamatakti reglamentē to, kā šajā ziņā ir jārīkojas pārredzamības un pamanāmības jomā, tāpēc atgādina Komisijai par tās pienākumu pārbaudīt atbilstību noteikumiem un procedūrām, jo īpaši noteikumiem un procedūrām par apakšfinansējuma piešķiršanu NVO un finanšu iestāžu starpniekiem; turklāt prasa, lai Komisija sniegtu budžeta izpildes apstiprinātājiestādei pārskatu, kurā atspoguļots ar NVO saistīto Savienības izdevumu kopējais apmērs;

20. skaidrības, juridiskās noteiktības un tiesiskuma labad aicina Komisiju nākt klajā ar priekšlikumu regulai par NVO, kurā būtu iekļauta skaidra NVO darbības jomu un organizācijas lieluma definīcija un iedalījums kategorijās; tiesiskajā regulējumā būtu jāsniedz skaidrs pārskats par nosacījumiem, ar kādiem NVO var saņemt Savienības līdzekļus, un jāparedz šādi pienākumi:

    a) ziņot par saņemtā finansējuma apmēru un avotiem, kā arī reģistrēt visas NVO darbības, kas veiktas ārvalstu pilnvarotāju vārdā;

    b) ievietot izplatāmajā materiālā nepieciešamās informatīvās norādes;

    c) atklāt informāciju par savām ienākošajām un izejošajām finanšu un nefinanšu līdzekļu plūsmām, tostarp maksājumiem vai nefinanšu ziedojumiem, ko NVO savstarpēji nodod jumta organizācijas ietvaros tās biedriem;

    d) atklāt informāciju par NVO īstenotas politiskas reklāmas vai politisku kampaņu finansējumu;

    e) ievērot demokrātisko pārskatatbildību un respektēt Savienības vērtības;

    f) ļoti lielām NVO ar privātiem uzņēmumiem līdzīgām korporatīvām struktūrām – ziņot par korporatīvo sociālo atbildību, darba ņēmēju aizsardzības noteikumu ievērošanu, dzimumu līdztiesības veicināšanu, ilgtspējas ziņojumu sniegšanas pienākumiem, investīciju taksonomiju un piegādes ķēžu saiknēm iepirkumos;

21. uzsver, ka priekšlikumā būtu jāaplūko arī Komisijas pienākumi pārredzamības jomā, tostarp attiecībā uz informācijas atklāšanu par finanšu, administratīviem vai sadarbības nolīgumiem ar NVO;

22. atgādina Komisijai, ka visiem tiesību aktu priekšlikumiem, kuriem ir būtiska ietekme uz ekonomiku, sociālo jomu un vidi, ir jāpievieno pamatīgi un rūpīgi izstrādāti ietekmes novērtējumi; uzsver, ka tas ietilpst Komisijas labāka regulējuma programmā, un uzsver, ka budžeta izpildes apstiprinātājiestāde cieši uzraudzīs, lai šie ietekmes novērtējumi tiktu veikti pilnīgi neitrāli un objektīvi un lai tajos sistemātiski analizētu izskatīto risinājumu ietekmi un vēlamā risinājuma izmaksas un ieguvumus, tostarp ņemot vērā atklātās sabiedriskās apspriešanās saņemtos ieinteresēto personu viedokļus;

23. norāda uz Revīzijas palātas īpašo ziņojumu Nr. 17/2022 "Ārējie konsultanti Eiropas Komisijā", kurā uzsvērts, ka Eiropas Komisija katru gadu aptuveni 1 miljarda EUR apmērā slēdz līgumus par ārējo konsultantu pakalpojumiem, ko tā izmanto, lai atbalstītu plašu konsultāciju, pētījumu, novērtēšanas un pētniecības darbību klāstu, un kurā secināts, ka Komisijas īstenotā ārējo konsultantu izmantošanas pārvaldība nav nodrošinājusi nedz maksimālu cenas un ieguvumu attiecības palielināšanu, nedz arī savu interešu pilnīgu aizsardzību; turklāt uzsver, ka sistēmā, kas regulē šo pakalpojumu izmantošanu, ir būtiski trūkumi un netiek pietiekami uzraudzīti potenciālie riski saistībā ar pakalpojumu sniedzēju koncentrāciju, pārlieku lieku atkarību un interešu konfliktiem; šajā sakarā prasa Komisijai pilnveidot ārējo konsultantu izmantošanas regulējuma sistēmu, labāk izmantot ārējo konsultantu pakalpojumu rezultātus, uzlabot uzraudzību, lai mazinātu ar ārējo konsultantu pakalpojumu izmantošanu saistītos riskus, un uzlabot ziņošanu par ārējo konsultantu pakalpojumu izmantošanu, sniedzot precīzus un pilnīgus datus par iegādāto pakalpojumu apjomu un veidiem; turklāt uzsver Savienības aģentūru neizmantoto potenciālu nodrošināt konkrētu, būtisku informāciju un tikpat kvalitatīvus produktus, kādus nodrošina ārējie konsultanti, ja vien aģentūru pilnvaras to atļautu; aicina Komisiju nākotnē izskatīt šo iespēju konsultāciju un pētniecības nolūkos konkrētās jomās;

24. atzinīgi vērtē ANM sākotnējo un potenciālo turpmāko ieguldījumu spēcīgas ekonomikas lejupslīdes novēršanā pēc Covid-19 pandēmijas; norāda, ka ANM gandrīz visās dalībvalstīs ir palīdzējis panākt progresu konkrētām valstīm adresēto ieteikumu (KVAI) īstenošanā, kas izriet no Eiropas pusgada; tomēr norāda, ka vairāki KVAI netiek īstenoti, un norāda uz ANM ieguldījumu Savienības ekonomikas un sabiedrības ilgtspējas un izturības vairošanā un to labākā sagatavošanā zaļās un digitālās pārkārtošanās izaicinājumiem un iespējām;

25. pieņem zināšanai Revīzijas palātas konstatējumus un secinājumus, kas pausti pirmajā ikgadējā ANM novērtējumā; saprot, ka ANM īstenošana notiek laika trūkuma apstākļos, lai laikus sniegtu atlabšanai no Covid-19 krīzes nepieciešamo atbalstu, tomēr tiek izmantots krietni vienkāršāks īstenošanas modelis, kas gan Komisijai, gan dalībvalstīm uzliek daudz vieglākas prasības un samazina Komisijas kontroles slogu, novirzot to uz dalībvalstīm, jo īpaši salīdzinājumā ar kohēzijas politikas vai lauksaimniecības politikas finansēšanas, ziņošanas un kontroles struktūru; uzsver, ka jebkuram ātras īstenošanas modelim ir vajadzīga stingra kontroles sistēma, par kuru atbildība jāuzņemas Komisijai; aicina Komisiju pārliecināties, ka, ierosinot jaunas Savienības programmas un politikas nostādnes, kuru īstenošanas modelis balstīts uz sniegumu, līdzīgi kā ANM, pilnībā integrēt ANM īstenošanā gūto pieredzi, kā arī Revīzijas palātas veiktajās revīzijās un novērtējumos sniegtos konstatējumus un ieteikumus par ANM; atgādina, ka ir svarīgi zināt, vai līdzekļu apguve norit, kā plānots, jo 2023. gads ir ANM darbības perioda vidus; atzinīgi vērtē Komisijas panākto progresu, risinot budžeta izpildes apstiprinātājiestādes bažas attiecībā uz pārredzamību un pārskatatbildību, proti, izveidojot kohēzijas politikas jomā izmantotajai platformai "Kohesio" līdzīgu platformu;

26. atzinīgi vērtē iestāžu sarunās par *RePowerEU* panākto vienošanos, ka ANM rezultātu pārskatā divreiz gadā tiks publicēti 100 lielākie galasaņēmēji katrā dalībvalstī; atkārtoti aicina budžeta izpildes apstiprināšanas procedūras gaitā darīt attiecīgajām Savienības iestādēm un budžeta izpildes apstiprinātājiestādei pieejamu visu galasaņēmēju un projektu sarakstu;

27. norāda uz Komisijas veiksmīgajiem centieniem piesaistīt līdzekļus finanšu tirgos, lai nodrošinātu finanšu līdzekļus ANM, kas ir svarīgs instruments smagas krīzes apstākļos; tomēr pauž bažas par pieaugošajām procentu likmēm un no tām izrietošo neskaidro spēju atmaksāt aizdevumus, kā arī par risku, ko tas rada Savienības budžetam, par ko panākta vienošanās, un Savienības politikai; aicina Komisiju mazināt risku un ik gadu pilnībā informēt Parlamentu par šo aizdevumu statusu;

28. pauž bažas par ANM pārrobežu projektu nelielo skaitu; vienlaikus atzīst, ka viens no ANM mērķiem ir atbalstīt Savienības dalībvalstu ekonomikas atlabšanu pēc Covid-19 pandēmijas; uzsver, ka valstu ANP saskaņošana ar Savienības politikas mērķiem, tostarp pārrobežu projektiem, rada Savienības pievienoto vērtību;

29. pauž bažas par to, ka vairāku dažādas Savienības politikas jomas reglamentējošu regulu novēlota pieņemšana – tāpat kā 2014.–2020. gada plānošanas perioda sākumā – ir būtiski aizkavējusi īstenošanas sākšanu 2021.–2027. gada plānošanas periodā; mudina Komisiju veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai paātrinātu politikas īstenošanu uz vietas, vienlaikus lielu uzmanību pievēršot kvalitātei un nepieciešamībai pastiprināt cīņu pret krāpšanu un aizsargāt Savienības finanšu intereses; vērš uzmanību uz to, ka 2021. gada budžeta piešķīruma ievērojama daļa ir jāpārplāno nākamajiem gadiem, jo īpaši attiecībā uz dalīti pārvaldītajiem līdzekļiem; šajā sakarībā uzsver, ka neizpildītās saistības pakļauj riskam Savienības budžetu, iespējams, izraisot ievērojamu saistību atcelšanu, kas savukārt mazinātu Savienības budžeta ietekmi; prasa Komisijai nosaukt budžeta izpildes apstiprinātājiestādei pasākumus, ko Komisija plāno veikt, lai nepieļautu šādu situāciju, un izdarīt vajadzīgos secinājumus un gūt pieredzi, lai nodrošinātu, ka, sākoties 2028.–2034. gada DFS, netiek pieļauta līdzīga situācija;

30. mudina Komisiju, Revīzijas palātu un Padomi strādāt pie tā, lai paātrinātu budžeta izpildes apstiprināšanas procesu, ieviešot noteikumu "N+1 gads";

31. norāda, ka Līguma par Eiropas Savienības darbību 7. protokolā ("Eiropas Savienības privilēģijas un imunitāte") ir paredzēts, ka Savienības iestāžu locekļiem un jo īpaši Eiropas Parlamenta deputātiem tiek izsniegtas tā dēvētās *laissez-passer* (ceļošanas atļaujas), lai tās izmantotu kā ceļošanas dokumentus; pauž bažas par to, ka Komisijas centrālais ceļošanas atļauju dienests iebilst pret Eiropas Parlamenta deputāta "funkcijas" ierakstīšanu dokumentā, līdz ar to deputāti ceļojot nevar pierādīt savu statusu, turpretī, piemēram, EĀDD diplomātiskais personāls to var; aicina Komisiju steidzami rīkoties un novērst šo nekonsekvenci, lai iestāžu locekļi ceļojot varētu pienācīgi apliecināt savu amata statusu;

32. pauž nožēlu par to, ka Revīzijas palāta ir sniegusi negatīvu atzinumu par izdevumu likumību un pareizību un konstatējusi, ka Komisijas un dalībvalstu kontroles mehānismi gluži vienkārši nav pietiekami uzticami; uzsver, ka ir svarīgi pastiprināt Komisijas un dalībvalstu kontroles mehānismus, kurus Revīzijas palāta uzskata par tādiem, uz ko nevar paļauties, un kuri tādējādi liek apšaubīt AMPR ticamību;

33. atgādina, ka Komisijai būtu detalizēti jāreaģē uz visiem Parlamenta konstatējumiem, tostarp visām politiskajām prioritātēm;

I NODAĻA

Daudzgadu finanšu shēma (DFS)

Revīzijas palātas ticamības deklarācija un budžeta un finanšu pārvaldība

Pārskatu ticamība

34. atzinīgi vērtē to, ka Revīzijas palāta attiecībā uz 2021. gadu ir konstatējusi, ka Eiropas Savienības pārskati ir ticami saskaņā ar Finanšu regulu un ka budžeta ieņēmumu daļā būtisku kļūdu nav;

35. norāda, ka 2021. gada 31. decembrī kopējās saistības bija 496,4 miljardi EUR salīdzinājumā ar kopējiem aktīviem 414,1 miljarda EUR vērtībā; uzsver, ka starpību 82,3 miljardu EUR apmērā veidoja (negatīvie) neto aktīvi, kuros ietilpst rezerves un tā Savienībai līdz 31. decembrim jau radušos izdevumu daļa, kas jāfinansē no nākotnes budžetiem;

36. norāda, ka 2021. gada beigās aplēstā to attiecināmo izdevumu vērtība, kas radušies maksājuma saņēmējiem, bet vēl nav pieprasīti, bija 129,9 miljardi EUR (2020. gadā: 107,8 miljardi EUR), kas uzrādīti kā uzkrātie izdevumi; norāda, ka šīs aplēses palielinājums galvenokārt saistīts ar ANM, kas ir centrālais elements programmā *NGEU*, kura tika izveidota, lai novērstu tūlītēju ekonomisku un sociālu kaitējumu, kas iestājies Covid-19 pandēmijas rezultātā; uzsver, ka ANM maksājumi dalībvalstīm ir plānoti atbilstoši iepriekš noteiktām izmaksājamās summas daļām līdz 2026. gadam;

37. norāda, ka, beidzoties pārejas periodam pēc Apvienotās Karalistes izstāšanās procesa, Komisija ir aplēsusi, ka bilances datumā Savienības kontos no Apvienotās Karalistes ir parādījušies neto debitoru parādi 41,8 miljardu EUR apmērā (2020. gadā: 47,5 miljardi EUR), no kuriem, kā tiek lēsts, 10,9 miljardi EUR tiks izmaksāti 12 mēnešos pēc pārskata datuma;

38. norāda, ka Revīzijas palāta ir novērtējusi to ietekmi uz kontiem, ko radījusi neprovocētā un nepamatotā Krievijas militārā agresija pret Ukrainu; atzinīgi vērtē Revīzijas palātas novērtējumu, ka Krievijas iebrukums Ukrainā ir uzskatāms par nekoriģējošu notikumu pēc bilances datuma un ka tā ietekme ir pienācīgi atklāta un patiesi atspoguļota konsolidētajos gada pārskatos;

39. norāda, ka Revīzijas palāta, veicot parastās revīzijas procedūras, revidēja aktīvus, saistības, ieņēmumus un izdevumus, tostarp tos, kas saistīti ar Komisijas veiktajiem pasākumiem attiecībā uz Covid-19 kontekstā īstenotajām darbībām; atzinīgi vērtē to, ka Revīzijas palāta ir secinājusi, ka konsolidētajos gada pārskatos tie ir atspoguļoti patiesi;

Savienības ieņēmumu un izdevumu likumība un pareizība

40. pauž nožēlu par Revīzijas palātas sniegto negatīvu atzinumu par Savienības budžeta izdevumu daļas likumību un pareizību;

41. pieņem zināšanai Revīzijas palātas aprēķināto kopējo kļūdu īpatsvaru 3,0 % apmērā, kas par 1,0 % procentpunktu pārsniedz būtiskuma slieksni; norāda, ka tas ir pasliktinājums salīdzinājumā ar 2020. gadu, kad kļūdu īpatsvars bija 2,7 %, arī krietni pārsniedzot būtiskuma slieksni; pieņem zināšanai Komisijas atbildi, ka tā neapstrīd Revīzijas palātas konstatēto kļūdu īpatsvaru, tomēr vienlaikus aizstāv sava darba rezultātus, jo aprēķinātais kļūdu īpatsvars maksājumu veikšanas brīdī ir balstīts uz citu metodiku; norāda, ka Komisija risku maksājumu veikšanas brīdī 2021. gadam ir aprēķinājusi 1,9 % apmērā; pauž bažas par to, ka atšķirībā no Revīzijas palātas Komisija lēš, ka tās kļūdu īpatsvars ir zemāks gan par būtiskuma slieksni, gan par Revīzijas palātas aplēstā kļūdu īpatsvara zemāko diapazonu, kas ir 2,2 %;

42. pauž nožēlu par to, ka konstatētās kļūdas liecina par pastāvīgām nepilnībām attiecībā uz vadošo iestāžu deklarēto izdevumu pareizību un ka Revīzijas palāta ir konstatējusi nepilnības uzraudzības iestāžu izlases veidošanas metodikā;

43. ar bažām norāda, ka Revīzijas palāta uzskata, ka Komisijas veiktajā riska novērtējumā, visticamāk, būs nepietiekami novērtēts riska līmenis vairākās jomās; uzsver, ka Revīzijas palāta cita starpā ir ziņojusi par trūkumiem Komisijas *ex post* revīzijās 1. izdevumu kategorijā "Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma", par pārāk zemu kļūdu novērtējumu 2. izdevumu kategorijā "Kohēzija, noturība un vērtības", kā arī par pārāk zemu riska novērtējumu un lielu kļūdu skaitu 6. izdevumu kategorijā "Kaimiņattiecības un pasaule"; uzsver, ka kategorijā "Dabas resursi un vide" abu iestāžu aprēķini saskan, savukārt, piemēram, kategorijā "Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma" Revīzijas palāta lēš, ka kļūdu līmenis ir 4,4 %, savukārt Komisija lēš, ka risks maksājumu veikšanas brīdī ir 1,3 %;

44. norāda, ka Komisija veic Savienības budžeta kontroli gan pirms, gan pēc maksājumu veikšanas, un vajadzības gadījumā veic korekcijas; norāda, ka šī kontroles sistēma atspoguļo gan risku maksājumu veikšanas brīdī, proti, aplēsi par to izdevumu līmeni, kuri neatbilst maksājuma veikšanas brīdī piemērojamajiem noteikumiem un regulējumam, gan risku (programmas) slēgšanas brīdī, proti, aplēsi par to izdevumu līmeni, kuri ir neatbilstīgi, kad jau ir pabeigtas visas kontroles un ar tām saistītās korekcijas, un juridiski vairs nav iespējama turpmāka rīcība; turklāt norāda, ka Komisijas aplēstais risks slēgšanas posmā ir 0,8 %, kas ir krietni zem 2 % būtiskuma sliekšņa;

45. atkārtoti pauž atbalstu Revīzijas palātas īstenotajai revīzijas pieejai un metodikai; norāda, ka Revīzijas palātas metodika ir balstīta uz starptautiskiem revīzijas standartiem, kas paredz darījumu izlases veida pārbaudi, un ka reprezentatīva izlase nevar būt pilnībā balstīta uz risku; ar bažām norāda uz atšķirībām starp Revīzijas palātas un Komisijas aprēķināto kļūdu īpatsvaru un risku maksājumu veikšanas brīdī; uzsver, ka šīs atšķirības nav vērojamas visās izdevumu jomās; atzīmē, ka Komisijas aplēses par risku maksājumu veikšanas brīdī konsekventi ir Revīzijas palātas statistisko aplēšu zemākajā diapazonā vai zemākas par tām, un pauž bažas, ka tas liecina, ka Komisija faktisko kļūdu līmeni sistemātiski novērtē pārāk zemu; aicina Komisiju pārskatīt savu metodiku un sadarboties ar Revīzijas palātu, lai palielinātu saskaņotību, kas ļautu nodrošināt salīdzināmākus skaitliskos rādītājus; tomēr uzsver, ka Revīzijas palātas ticamības deklarācijā sniegtā vispārējā aplēse par kļūdu īpatsvaru nenorāda uz krāpšanu;

46. pauž bažas par to, ka Komisija, reaģējot uz potenciāli nepietiekami novērtētiem riskiem, nespēj efektīvi aizsargāt Savienības finanšu intereses; tāpat pauž bažas par neskaidrībām, ko tas rada budžeta izpildes apstiprinātājiestādei un Savienības pilsoņiem, jo Komisija, no vienas puses, akceptē Revīzijas palātas aplēsto kļūdu īpatsvaru jomās, kurās tas ir zemāks par būtiskuma slieksni (dabas resursi), taču iesniedz savas aplēses par kļūdu īpatsvaru maksājumu veikšanas brīdī tajās jomās, kurās Revīzijas palātas aprēķinātais kļūdu īpatsvars pārsniedz būtiskuma slieksni, un tādējādi rodas jautājums par to, cik lielā mērā var paļauties uz tās ziņojumiem par finanšu aspektiem;

47. aicina Revīzijas palātu precizēt korektīvo pasākumu ietekmi uz vispārējo kļūdu līmeni;

48. pieņem zināšanai Revīzijas palātas veikto pēcpārbaudi attiecībā uz konstatējumiem, kas izriet no 2020. gada pārskata attiecībā uz Komisijas gada pārvaldības un snieguma ziņojumā (*AMPR*) iekļautajiem pārskatiem par atgūtajām summām, kurus Revīzijas palāta uzskata par sarežģītiem un ne vienmēr skaidriem; atzinīgi vērtē Revīzijas palātas konstatējumu, ka Komisijas veiktā pārskatu pārskatīšana ir sniegusi uzlabojumus; tomēr pauž bažas par to, ka Revīzijas palāta uzskata, ka savulaik veikto maksājumu korekcijas (5,6 miljardi EUR) un ar tām saistītais attiecīgo izdevumu procentuālais īpatsvars (3,3 %) nav atbilstošs un var radīt pārpratumus; jo īpaši norāda uz Revīzijas palātas konstatējumu, ka iesniegtie skaitļi ietver preventīvus pasākumus, kas neattiecas uz savulaik veiktajiem maksājumiem vai apstiprinātajiem izdevumiem, un dalībvalstu preventīvos pasākumus, kurus nevar tieši attiecināt uz Komisiju;

49. norāda, ka Revīzijas palāta ir konstatējusi, ka zema riska izdevumos kļūdu līmenis nebija būtisks, bet augsta riska izdevumos – joprojām būtisks; uzsver, ka 3,0 % kļūdu īpatsvars visvairāk saistīts ar kategorijām "Kohēzija, noturība un vērtības" (1,2 procentpunkti), "Dabas resursi un vide" (0,7 procentpunkti), "Kaimiņattiecības un pasaule" (0,4 procentpunkti) un "Vienotais tirgus, inovācija un digitālā vide" (0,4 procentpunkti);

50. norāda, ka Revīzijas palāta savu revīzijas datu kopu iedala augsta riska (galvenokārt uz atlīdzināšanu balstīti maksājumi) un zema riska (galvenokārt uz maksājumtiesībām balstīti maksājumi) izdevumos; tomēr ar bažām norāda, ka Komisija savā gada pārvaldības un snieguma ziņojumā izdevumus iedala augstāka, vidēja un zemāka riska segmentos, pamatojoties uz pārbaudēm, ko ik gadu veic valstu iestādes, citi partneri un pati Komisija; uzsver – tā kā Revīzijas palāta un Komisija izmanto dažādas riska kategorijas, tas apgrūtina budžeta izpildes apstiprinātājiestādes darbu, jo tai jāveic attiecīgo ziņojumu salīdzinoša analīze; ar bažām norāda, ka šādi veidojas neatbilstība starp Revīzijas palātas aprēķiniem par augsta riska izdevumiem (63,2 %) salīdzinājumā ar Komisijas aprēķiniem (22 %); atkārtoti norāda, ka šādas neatbilstības starp Revīzijas palātu un Komisiju mazina budžeta izpildes apstiprinātājiestādei nepieciešamo izvērtējamo datu ticamību;

51. ar bažām norāda, ka būtiskas problēmas tika konstatētas uz atlīdzināšanu balstītos izdevumos, kas veido 63,2 % no Revīzijas palātas revīzijas datu kopas, kurā aplēstais kļūdu līmenis ir 4,7 %; pieņem zināšanai, ka Revīzijas palātas konstatēto kļūdu ietekme ir gan būtiska, gan visaptveroša attiecībā uz gada apstiprinātajiem izdevumiem;

52. norāda, ka, neraugoties uz to, ka Revīzijas palāta 2021. gada 31. decembrī slēgtā gada pārskatos apstiprinātos ANM izdevumus visos būtiskajos aspektos uzskata par likumīgiem un pareiziem, tā tomēr uzskata, ka saistībā ar Spānijai adresēto maksājumu viens starpposma mērķrādītājs nebija apmierinoši izpildīts, un tas rada šaubas par Komisijas novērtējumu attiecībā uz starpposma mērķiem un mērķrādītājiem, kas saistīti ar attiecīgajiem ANM izdevumiem; norāda, ka Revīzijas palāta šo kļūdu nav atzinusi par būtisku; atgādina, ka Revīzijas palātas veiktās ANM revīzijas mērķis bija sniegt ieguldījumu ticamības deklarācijā un nodrošināt pamatu tās atzinumam par 2021. gada ANM izdevumu pareizību; norāda, ka revīzijas datu kopa ietvēra vienīgo 2021. gada izmaksu, proti, maksājumu Spānijai, un ar to saistītā priekšfinansējuma dzēšanu; atgādina, ka vienīgais iemesls, kāpēc konstatētā kļūda nebija izteikta skaitļos, bija tas, ka Komisijai nebija metodikas attiecībā uz daļējiem maksājumiem; pieņem zināšanai, ka Komisija publicējusi šādu metodiku 2023. gada 21. februārī;

Budžeta un finanšu pārvaldība

53. ar bažām norāda, ka 2021. gadā saistību izpilde bija ļoti zema – 68 % no kopējās pieejamās summas – un ka nozaru regulu vēlā pieņemšana 2021. gadā aizkavēja jauno programmu uzsākšanu; atzinīgi vērtē to, ka kopējais ESI fondu apguves līmenis 2021. gadā palielinājās, jo maksājumi bija lielāki nekā 2020. gadā; uzsver, ka 2021. gada beigās līdz ESI fondu programmu slēgšanai, kas gaidāma 2025. gadā, vēl bija jāapgūst aptuveni 161 miljards EUR; atkārtoti pauž bažām par būtiskajām atšķirībām dalībvalstu apguves rādītājos un par to, ka dažām dalībvalstīm vēl ir jāapgūst vairāk nekā 40 % no tām atvēlētajām summām; vēlreiz uzsver, ka dalībvalstu līdzekļu apguves spēju ārkārtīgi lielās atšķirības ir viens no nopietnākajiem šķēršļiem mazāk attīstīto reģionu efektīvākai attīstībai;

54. pieņem zināšanai, ka ievērojamu daļu no neizpildītajām Savienības budžeta saistībām veido joprojām neizmantotie 2014.–2020. gada perioda ESI fondi; aicina Komisiju cieši uzraudzīt īstenošanas gaitu dalībvalstīs un analizēt atšķirības, īpašu uzmanību pievēršot nepietiekamas izpildes un zema apguves līmeņa gadījumiem; sagaida, ka Komisija iesniegs budžeta izpildes apstiprinātājiestādei atsevišķu analīzi par katru valsti, apzinot atkārtoti vērojamās problēmas, kā arī veiks visus atbilstīgos pasākumus situācijas optimizēšanai, tostarp sniedzot tehnisko palīdzību un apmainoties ar paraugpraksi;

55. atkārtoti pauž bažas par to, ka 2021. gada beigās kopējās neizpildītās saistības (t. i., Savienības budžeta un *NGEU* neizpildītās saistības) sasniedza rekordaugstu līmeni – 341,6 miljardus EUR; uzsver, ka neizpildītās saistības 2023. gadā, visticamāk, pārsniegs 460 miljardus EUR, bet pēc tam, tuvojoties *NGEU* darbības beigām, tās mazināsies; atzīst, ka noteikts neizpildīto saistību līmenis ir dabisks, ņemot vērā Savienības budžeta sistēmu ar saistību apropriācijām un maksājumu apropriācijām, taču pauž bažas par to, ka ievērojams neizpildīto saistību līmenis var apdraudēt Savienības budžeta netraucētu un normālu darbību nākotnē;

56. pieņem zināšanai, ka Savienības budžeta neizpildītās saistības, salīdzinot ar 2020. gada beigās vērojamo nepieredzēti augsto līmeni, ir samazinājušās un ka Komisija prognozē, ka 2027. gadā gaidāmā pieauguma apmērs palielināsies tikai nedaudz, galvenokārt tāpēc, ka starpība starp saistību un maksājumu apropriācijām būs mazāka; ņem vērā, ka Revīzijas palāta vairākkārt ir norādījusi, ka neizpildītās saistības var samazināt tikai tad, ja budžetā paredzētās maksājumu apropriācijas pārsniedz saistību apropriācijas un tiek izlietotas; aicina Komisiju konsekventi ievērot šo ieteikumu, kas atbilst prasībai uzturēt pienācīgu attiecību starp saistību apropriācijām un maksājumiem;

57. uzsver, ka 2021.–2027. gada daudzgadu finanšu shēmā dalīti pārvaldīto līdzekļu īstenošanai atvēlētais laiks ir īsāks nekā iepriekšējās DFS; apzinās problēmas saistībā ar šo līdzekļu pārvaldību un kontroli, lai nodrošinātu atbilstību un pareizu finanšu pārvaldību; pauž bažas par pieaugušo administratīvo slogu dalībvalstīm, ko rada *NGEU* programmas īstenošana, un par dalībvalstu tendenci prioritāri pievērsties *NGEU* īstenošanai, nevis tradicionālajiem dalīti pārvaldītajiem līdzekļiem, kā tas tika apspriests CONT komitejas rīkotajā atklātajā uzklausīšanā 2023. gada 23. janvārī;

58. uzskata, ka Komisijas "Norādījumi par izvairīšanos no interešu konfliktiem un to pārvaldību saskaņā ar Finanšu regulu" rada ievērojamu un nepamatotu birokrātisko slogu, jo īpaši MVU, bezpeļņas organizācijām un struktūrām, kuras piedalās vietējā līmenī; uzskata, ka šajos norādījumos galvenā uzmanība būtu jāpievērš ekonomisko un finansiālo ieguvumu uzraudzībai, nevis jācenšas aptvert personīgās vai sabiedriskās dzīves uzraudzību vietējā vai reģionālā līmenī; aicina Komisiju pilnībā ievērot samērīguma un privātuma principus un nepakļaut visus rīcībspēkus vispārējām aizdomām; aicina Komisiju šajā ziņā precizēt pašreizējos norādījumus, lai nodrošinātu skaidrību gan pieteikumu iesniedzējiem, gan lēmumu pieņemšanas struktūrām;

59. pauž bažas par Revīzijas palātas 2020. gada ziņojumā minētajiem un attiecībā uz 2021. finanšu gadu atkārtoti uzsvērtajiem ar to saistītajiem riskiem, proti, ka var nebūt pieejams administratīvo resursu līmenis, kas nepieciešams, lai paralēli pārvaldītu dažādus budžeta instrumentus, un ka elastības ieviešana sistēmā, lai pārvarētu Covid ietekmi, var izraisīt izveidoto kontroles sistēmu vājināšanos;

60. ar bažām norāda uz Savienības budžeta kopējās riska darījumu vērtības ar iespējamām saistībām pieaugumu no 131,9 miljardiem EUR 2020. gadā līdz 277,9 miljardiem EUR 2021. gadā; atzīst, ka divi galvenie šā būtiskā pieauguma iemesli bija *NGEU* ieviešana un instrumenta *SURE* ietvaros izsniegto aizdevumu apjoma pieaugums; saprot, ka risku Savienības budžetam, ko rada iespējamās saistības, mazina pašu resursu maksimālā apjoma palielināšana un dalībvalstu pretgarantijas *SURE* aizdevumiem;

Ieteikumi

61. atbalsta ieteikumus, ko Revīzijas palāta sniegusi savā gada pārskatā, kā arī attiecīgajos īpašajos ziņojumos; aicina Komisiju tos nekavējoties īstenot un informēt budžeta izpildes apstiprinātājiestādi par īstenošanas gaitu;

62. īpaši aicina Komisiju:

a) nodrošināt Savienības budžeta aizsardzību, vispārēji un sistemātiski izmantojot digitālas un automatizētas ziņošanas, uzraudzības un revīzijas sistēmas (*Arachne*, *EDES* u. c.) un turpmāko Finanšu regulas pārskatīšanu kontekstā steidzami izveidot obligātu integrētu un sadarbspējīgu sistēmu, par pamatu ņemot arī (bet ne tikai) esošos rīkus un datubāzes; izstrādāt ANM rezultātu pārskatu, lai nodrošinātu starpposma mērķrādītāju apraksta un revīzijas mērķa un iznākumu pārredzamību; nodrošināt, ka visas dalībvalstis izmanto sistēmas un centrālos reģistrus, lai ziņotu par patiesajiem labuma guvējiem un galasaņēmējiem;

b) būtiski vienkāršot noteikumus un procedūras, izstrādāt obligātas apmācības sesijas un praktisku informāciju pieteikumu iesniedzējiem, jo īpaši jaunajiem pieteikumu iesniedzējiem, kā arī uzlabot palīdzību un vadlīnijas MVU un NVO, atvasjaunuzņēmumiem, jaunuzņēmumiem, administrācijai, maksājumu aģentūrām un visām pārējām attiecīgajām ieinteresētajām personām, nekompromitējot kontroļu kvalitāti;

c) turpināt palielināt Komisijas un dalībvalstu administratīvās spējas un ierosināt atbilstīgas budžeta pozīcijas Revīzijas palātai, *EPPO* un *OLAF*, lai nodrošinātu to darbības efektivāti saistībā ar gaidāmo jauno uzdevumu īstenošanu instrumenta *NGEU* kontekstā un tādējādi aizsargātu Savienības finanses;

d) apkopot informāciju un ziņot budžeta izpildes apstiprinātājiestādei un Revīzijas palātai par atšķirību iemesliem dažādās izdevumu jomās un atgūtajās summās, kā arī rezultātos attiecībā uz Revīzijas palātas aplēsto kļūdu līmeni un Komisijas *AMPR* ziņojumā aprēķināto risku maksājumu veikšanas brīdī un iesaistīties viedokļu apmaiņā ar Revīzijas palātu gan vadības, gan tehniskā līmenī, tiecoties ieviest vienotu metodiku kļūdu īpatsvara noteikšanai Savienības izdevumos;

e) sadarboties ar Revīzijas palātu, lai saskaņotu attiecīgās metodes riska kategoriju noteikšanai un revīzijas darbam;

f) salīdzināt *REACT-EU* instrumenta īstenošanas rādītājus dalībvalstīs, kurām bija paredzēts saņemt finansiālu atbalstu saskaņā ar ANM, un dalībvalstīs, kurās nacionālais atveseļošanas plāns tika apstiprināts ar nosacījumiem tikai vēlāk (Ungārija un Polija), un apzināt konstatēto atšķirību cēloņus, jo īpaši attiecībā uz administratīvo spēju pieejamību;

g) turpināt atbalstīt dalībvalstis, lai uzlabotu gan pārbaužu kvalitāti, gan skaitu un apmainītos ar paraugpraksi cīņā pret krāpšanu;

h) paredzēt vienkāršāku procedūru, tostarp attiecībā uz dokumentāciju, kas vajadzīga finansējuma saņemšanai, vienlaikus nepārkāpjot revīzijas un uzraudzības principus;

i) saprātīgā termiņā publicēt savus revīzijas ziņojumus, tostarp par interešu konflikta gadījumiem, tā palīdzot nodrošināt, ka revidētās personas un struktūras īsteno ieteiktos korektīvos un turpmākos pasākumus;

j) stingri uzraudzīt iespējamo korupcijas un krāpšanas risku;

k) veicināt iestāžu sadarbību, strādājot pie tā, lai paātrinātu budžeta izpildes apstiprināšanas procesu līdz n+1 gadam, vienlaikus neapdraudot procesa kvalitāti;

l) pastiprināt centienus uzlabot pārredzamību līdzekļu izmantošanā, tostarp attiecībā uz informāciju par galasaņēmējiem, un stingri kontrolēt līdzekļu izmaksu uzņēmumiem, kas atrodas nodokļu oāzēs;

m) pievērst vairāk uzmanības un piedāvāt lielāku tehnisko palīdzību dalībvalstīm, uz kuru pārvaldības un kontroles sistēmām var paļauties tikai daļēji vai vispār nevar paļauties un situācijās, kad vērojams palielināts ar Savienības finansējumu saistītas krāpšanas un korupcijas risks;

n) atkārtoti izvērtēt, vai organizācijas patiešām ir NVO, un sniegt skaidru definīciju, kā arī vēl vairāk uzlabot Savienības lobiju reģistru, nodrošinot, ka NVO, kas vēršas Savienības iestādēs, ir reģistrētas kā lobisti; turklāt aicina Komisiju izveidot efektīvu mehānismu, kas ļautu pārliecināties, ka NVO darbības ir saskaņotas ar Savienības vērtībām, un pieprasīt pilnīgu pārredzamību attiecībā uz to finansējumu, paredzot, ka, lai vērstos visās Savienības iestādēs, struktūrās un aģentūrās, ir jāizpilda nosacījums sniegt padziļinātu informāciju par visu reģistrēto struktūru finansējumu;

o) apņemas nodrošināt pienācīgus resursus Pārredzamības reģistra sekretariātam, lai nodrošinātu, ka var pārbaudīt, vai ieraksti par interešu grupu, lobiju un NVO lobēšanas darbībām ir precīzi, un ka lobēšana kļūst pārredzamāka;

p) izstrādāt standarta līgumu ar NVO par nosacījumiem Savienības līdzekļu saņemšanai; uzsver, ka šim līgumam ir jābūt vienlīdz saistošam visām Savienības iestādēm un aģentūrām;

Savienības budžeta sniegums

63. atzinīgi vērtē Revīzijas palātas pārskatu par ES budžeta sniegumu (stāvoklis 2021. gada beigās), kurā galvenā uzmanība pievērsta piecu horizontālo politikas prioritāšu integrēšanai Savienības budžetā, un tās ir cīņa pret klimata pārmaiņām, bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, dzimumu līdztiesība, Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķi (IAM) un digitālā pārkārtošanās;

64. pauž nožēlu par Revīzijas palātas uzskatu, ka šā snieguma pārskata sagatavošana negatīvi ietekmē tās veikto revīziju un Savienības jaunās prioritātes; pieņem zināšanai Revīzijas palātas lēmumu atsākt ziņot par sniegumu tādā pašā veidā, kā tas iepriekš darīts gada pārskata 3. nodaļā; norāda, ka, ņemot vērā noteiktos juridiskos termiņus, Revīzijas palātai var būt grūti savā gada pārskatā iekļaut *AMPR* novērtējumu; aicina Revīzijas palātu ņemt vērā *AMPR* savā gada pārskatā vai, ja nepieciešams, atsevišķā dokumentā, lai ņemtu vērā ikgadējo budžeta izpildes apstiprināšanu; atgādina, ka 2023. gadā Revīzijas palātas darbinieku skaits jau ir palielināts, ņemot vērā *NGEU* radīto darba slodzes pieaugumu;

65. atzinīgi vērtē Revīzijas palātas konstatējumu, ka 2021.–2027. gada daudzgadu finanšu shēmā ir izveidots satvars, lai risinātu lielāko daļu horizontālo prioritāšu, ka atlasītajās Savienības izdevumu programmās ir iekļautas horizontālās politikas prioritātes, kuras izvēlējusies Revīzijas palāta, un ka Komisija ir izstrādājusi metodes, lai izsekotu izdevumus, kas saistīti ar atsevišķām horizontālajām prioritātēm;

66. pauž bažas par to, ka *AMPR* ir sniegti pārāk pozitīvi secinājumi par virzību uz mērķu integrēšanu, ka ir maz informācijas par to, vai izdevumi vienlaikus dod nozīmīgu ieguldījumu vairākās prioritātēs, ka Komisijas snieguma satvarā uzmanība galvenokārt vērsta uz tiešo iznākumu, bet vēl netiek mērīti rezultāti un ka Komisija saskaras ar problēmām saistībā ar iesniegtās informācijas pārskatīšanu;

67. pieņem zināšanai, ka saskaņā ar Komisijas sniegto informāciju snieguma satvarā ir integrētas klimata un bioloģiskās daudzveidības prioritātes; taču ar lielām bažām norāda uz Revīzijas palātas papildu konstatējumiem Īpašajā ziņojumā Nr. 9/2022 "Klimata izdevumi 2014.–2020. gada ES budžetā"; pauž bažas par to, ka paziņotie izdevumi ne vienmēr ir saistīti ar rīcību klimata jomā un ka Savienības budžeta ieguldījums klimata un bioloģiskās daudzveidības jomā tiek atspoguļots vērienīgāk, nekā tas ir realitātē; turklāt ar bažām norāda uz Revīzijas palātas konstatējumiem, ka ziņojumi par izdevumiem klimata jomā kopumā bija neuzticami, jo tie bija ļoti aptuveni un raksturoja tikai iespējamo pozitīvo ietekmi uz klimatu, nevērtējot galīgo ieguldījumu Savienības klimata mērķu sasniegšanā; ar bažām norāda, ka risks, ka plānotās vai piešķirtās summas netiks izlietotas, varētu vēl vairāk palielināt paziņotos izdevumus klimata jomā; pauž bažas par Revīzijas palātas konstatējumu, ka 2021.–2027. gada klimata ziņojumos ir gaidāmi vien nelieli uzlabojumi; pauž nožēlu, ka Komisija vēl nav novērsusi nepilnības skaitļos, kas paziņoti saskaņā ar jauno metodiku; pauž dziļu vilšanos par Komisijas reakciju, kas norāda uz atbildības trūkumu un nespēju pilnībā atzīt savas metodikas trūkumus; nevar akceptēt Komisijas paziņojumu par "vienošanos palikt pie atšķirīga viedokļa" attiecībā pret budžeta izpildes apstiprinātājiestādes locekļiem, ņemot vērā to, ka summa, par kuru saskaņā ar Revīzijas palātas sniegto informāciju ir ziņots, ka tā ir iztērēta klimata rīcībai, 2014.–2020. gada periodā ir novērtēta vismaz par 72 miljardiem EUR lielāka nekā faktiski izlietotie līdzekļi;

68. pauž bažas par to, ka, iespējams, trūkst visaptverošas analīzes par iepriekšējiem izdevumiem, tostarp par Taisnīgas pārkārtošanās fondu; uzskata, ka ir vajadzīgi visaptveroši ietekmes novērtējumi, lai nodrošinātu Savienības budžeta sniegumu; uzskata, ka Regulējuma kontroles padomei ir būtiska loma; mudina Komisiju izstrādāt instrumentus un procedūras, kas ļautu efektīvi izmantot tai pieejamās zināšanas; aicina Komisiju skaidri pamatot gadījumus, kad tā novirzās no ieteikumiem;

69. pieņem zināšanai virzību, kas panākta attiecībā uz dzimumu līdztiesības integrēšanu snieguma satvarā; ar lielām bažām norāda, ka papildus daudzām diskusijām Parlamenta Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komitejā arī Revīzijas palāta ir konstatējusi nepilnības dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanā; pauž nožēlu, ka Komisijas pirmajā aplēsē par Savienības budžeta vispārējo ieguldījumu dzimumu līdztiesības veicināšanā bija nepilnības; ar bažām norāda, ka Komisija turpina īstenot Savienības programmas, nenosakot izdevumu mērķrādītājus dzimumu līdztiesības jomā, bet gan tikai dažus rādītājus; aicina Komisiju attiecībā uz piešķirtajiem līdzekļiem turpināt veicināt dzimumu līdzsvaru un dzimumu līdztiesības principa ievērošanu budžeta plānošanā; aicina Komisiju steidzami izstrādāt dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanas metodiku, lai integrētu dzimumu līdztiesības perspektīvu visās politikas jomās;

70. pauž nožēlu par to, ka ir pieejams tikai nedaudz informācijas par Savienības programmu progresu virzībā uz IAM sasniegšanu; ar bažām norāda, ka Revīzijas palātas iepriekš veiktais darbs liecina par to, ka Komisija neziņo par budžeta ieguldījumu IAM sasniegšanā; atzinīgi vērtē to, ka Komisija ir sākusi ziņot par saikni starp Savienības izdevumu programmām un IAM;

71. atzinīgi vērtē to, ka par jaunu prioritāti ir noteikta digitālā pārkārtošanās; saprot, ka Komisija ir sniegusi informāciju par konkrētu programmu ieguldījumu digitālās pārkārtošanās procesā, un gaida jaunāko Revīzijas palātas novērtējumu par to, cik ticami ir Komisijas ziņojumi par šīs prioritātes īstenošanu;

Ieteikumi

72. stingri atbalsta ieteikumus, ko Revīzijas palāta sniegusi savā gada pārskatā, kā arī attiecīgajos īpašajos ziņojumos; aicina Komisiju tos nekavējoties īstenot un informēt budžeta izpildes apstiprinātājiestādi par īstenošanas gaitu;

73. turklāt aicina Komisiju:

a) uzlabot ziņošanu par sniegumu iepriekš norādītajās jomās, tostarp klimata**,** dzimumu līdztiesības un ģeogrāfiskā līdzsvara jomā;

b) veikt turpmākus pasākumus saistībā ar Revīzijas palātas ieteikumiem labāk saistīt Savienības izdevumus ar mērķiem klimata, bioloģiskās daudzveidības, dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanas un enerģētikas jomā;

c) ikgadējā pārvaldības un snieguma ziņojumā sniegt skaidru un visaptverošu programmu snieguma novērtējumu;

74. uzsver, ka budžeta izpildes apstiprinātājiestāde piešķir lielu nozīmi tam, lai šie Revīzijas palātas ieteikumi tiktu pilnībā un laikus īstenoti, un rūpīgi izvērtēs situāciju nākamajā ziņojumā par budžeta izpildes apstiprināšanu;

Ieņēmumi

75. norāda, ka Savienības budžeta ieņēmumus veido pašu resursi, ārējie piešķirtie ieņēmumi, ar kuriem galvenokārt finansē ANM izdevumus, un citi ieņēmumi; pieņem zināšanai, ka uz nacionālo kopienākumu balstītie pašu resursi veido 115,8 miljardus EUR (48,2 %), budžeta garantiju aizņēmumu un aizdevumu operācijas *NGEU* kontekstā – 55,5 miljardus EUR (23,2 %), iemaksas un atmaksas saistībā ar Savienības nolīgumiem un programmām – 19,8 miljardus EUR (8,3 %), tradicionālie pašu resursi – 19,0 miljardus EUR (7,9 %), uz pievienotās vērtības nodokli balstītie pašu resursi – 17,9 miljardus EUR (7,5 %), plastmasas iepakojuma atkritumu pašu resursi – 5,9 miljardus EUR (2,5 %) un citi ieņēmumi – 5,7 miljardus EUR (2,4 %);

76. konstatē, ka Revīzijas palāta ir pārbaudījusi Komisijas atgūšanas rīkojumu izlasi – 55 rīkojumus, kas izraudzīti tā, lai būtu reprezentatīvi attiecībā uz visiem ieņēmumu avotiem, Komisijas sistēmas dažādo pašu resursu nodrošināšanai un pārvaldībai, tradicionālo pašu resursu (TPR) uzskaites un pārvaldības sistēmas trijās dalībvalstīs, kā arī to, kādā mērā iespējams paļauties uz *DG BUDG* un *Eurostat* gada darbības pārskatos ietverto informāciju par pareizību;

77. ņem vērā Revīzijas palātas secinājumu, ka kļūdu līmenis attiecībā uz ieņēmumiem nebija būtisks; ņem vērā, ka pārbaudītās ar ieņēmumiem saistītās sistēmas kopumā bija efektīvas, bet tika konstatēts, ka pastāvīgo nepilnību dēļ galvenie iekšējie TPR kontroles mehānismi dažās dalībvalstīs un PVN atrunu un TPR atklāto jautājumu pārvaldība Komisijā ir tikai daļēji efektīvi;

78. ar bažām norāda, ka pastāv risks, ka importētāji muitas nodokļus valsts muitas iestādēm vai nu nedeklarē, vai deklarē nepareizi; uzsver, ka šīs nenomaksātās summas, kas tiek dēvētas par muitas iztrūkumu, nav iekļautas dalībvalstu TPR uzskaites sistēmās un neietilpst Revīzijas palātas revīzijas atzinuma par ieņēmumiem tvērumā; ar bažām norāda, ka muitas iztrūkums var ietekmēt dalībvalstu noteikto nodokļu apmēru; pauž bažas par to, ka saskaņā ar Revīzijas palātas sniegto informāciju trešo gadu pēc kārtas Savienības pasākumi, kas veikti, lai samazinātu šo iztrūkumu un mazinātu risku, ka netiek iegūta visa TPR summa, nav pilnīgi; pauž bažas par to, ka dalībvalstu veiktajā TPR uzskaitē un pārvaldībā jau vairākus gadus vērojamas nopietnas nepilnības; ar bažām norāda uz nepietiekamo progresu vairāku Komisijas Muitas rīcības plānā minēto darbību īstenošanā;

79. atzinīgi vērtē to, ka laikā no 2019. līdz 2021. gadam būtiski samazinājās atvērto un ilgstoši neatrisināto TPR punktu skaits un ka Komisija ir atjauninājusi savu procedūru TPR pārbaužu rezultātu apstrādei, mudina Komisiju iekļaut sistēmu dalībvalstu trūkumu sarindošanai prioritārā secībā un noteikt termiņus turpmākajām darbībām, pamatojoties uz dalībvalstu atbildēm;

80. ņem vērā, ka *DG BUDG* sesto gadu pēc kārtas ir formulējis atrunu, ka uz Savienības budžetu pārskaitītās TPR summas ir neprecīzas, jo 2011.–2017. gadā no Ķīnas importēto tekstilizstrādājumu un apavu vērtība ir novērtēta par zemu; norāda, ka 2022. gada 8. martā Eiropas Savienības Tiesa publicēja savu galīgo lēmumu par Komisijas ierosināto pārkāpuma lietu pret Apvienoto Karalisti, secinot, ka Apvienotā Karaliste nav izpildījusi savas saistības saskaņā ar Savienības tiesību aktiem attiecībā uz pašu resursiem;

Ieteikumi

81. atbalsta ieteikumus, ko Revīzijas palāta sniegusi savā gada pārskatā, kā arī attiecīgajos īpašajos ziņojumos; aicina Komisiju tos nekavējoties īstenot un informēt budžeta izpildes apstiprinātājiestādi par īstenošanas gaitu;

82. turklāt aicina Komisiju:

a) uzlabot TPR finanšu risku novērtējumu, savlaicīgi īstenojot attiecīgos Muitas rīcības plāna pasākumus;

b) nodrošināt Savienības budžeta aizsardzību, vispārēji un sistemātiski izmantojot digitālas un automatizētas sistēmas ziņošanai, uzraudzībai un revīzijai, un steidzami izveidot integrētu un sadarbspējīgu sistēmu, par pamatu ņemot arī (bet ne tikai) pastāvošos rīkus un datubāzes;

Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma

83. norāda, ka DFS 1. izdevumu kategorijas "Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma" budžets ir 18,5 miljardi EUR jeb 10,2 % no Savienības budžeta: no šīs summas 10,8 miljardi EUR (58,7 %) tiek tērēti pētniecībai, 2,6 miljardi EUR (13,9 %) – kosmosam, 2,2 miljardi EUR (11,8 %) – transportam, enerģētikai un digitalizācijai, 1,5 miljardi EUR – "InvestEU" un 1,4 miljardi EUR (7,4 %) – pārējām jomām;

84. ņem vērā, ka Revīzijas palāta ir pārbaudījusi statistiski reprezentatīvu izlasi ar 130 darījumiem, kas aptver visu šīs DFS izdevumu kategorijas izdevumu diapazonu, pārbaudījusi arī informācijas pareizību Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāta (*DG ECFIN*), *DG RTD* un *REA* gada darbības pārskatos, kas ir iekļauti Komisijas *AMPR*, un atsevišķas Komisijas IT sistēmas;

85. ar bažām norāda uz Revīzijas palātas konstatējumu, ka aplēstais kļūdu līmenis izdevumu kategorijā "Vienotais tirgus, inovācija un digitālā joma" bija būtisks – tas sasniedza 4,4 %, turpretī iepriekšējā gadā šis rādītājs bija 3,9 %; pauž bažas par to, ka Komisijas aprēķinātais risks maksājumu veikšanas brīdī ir 1,3 %, tādējādi tas ir zemāks gan par būtiskuma slieksni, gan Revīzijas palātas aplēstā kļūdu līmeņa diapazonu; pieņem zināšanai Revīzijas palātas konstatējumu, ka, neraugoties uz Komisijas jau veiktajiem pasākumiem, kļūdu īpatsvaru tā joprojām novērtē pārāk zemu;

86. norāda, ka lielākā daļa Revīzijas palātas izlasē iekļauto projektu joprojām ir pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" projekti un ka revīzijai vēl nav atlasīts neviens projekts programmā "Apvārsnis Eiropa", atzīmē, ka pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" un Septītās pamatprogrammas izdevumi joprojām ir ļoti riskanti un ir galvenais atklāto kļūdu avots;

87. ar bažām konstatē, ka personāla izmaksu deklarēšanas noteikumi pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" joprojām ir sarežģīti, neraugoties uz centieniem tos vienkāršot, un to aprēķins joprojām ir galvenais kļūdu avots izmaksu deklarācijās; pauž nožēlu, ka viens no galvenajiem kļūdu iemesliem ir personāla izmaksu aprēķināšanai izmantotās metodikas nepareiza piemērošana; atzinīgi vērtē to, ka nākamajā programmā "Apvārsnis Eiropa" personāla izmaksām ir paredzēts vairāk izmantot vienreizējus maksājumus un vienības izmaksas; tādēļ uzskata – lai stabilizētu kļūdu īpatsvaru zem būtiskuma līmeņa, Komisijai būtu jāturpina sekmēt un vienkāršot pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" personāla izmaksu deklarēšanas racionalizēšanu un jāveicina vienkāršoto izmaksu iespēju plašāka izmantošana; vērš uzmanību uz Revīzijas palātas konstatējumu, ka privātās struktūras, jo īpaši MVU un jaunpienācēji, ir pakļauti kļūdu riskam;

88. norāda, ka 2021. gadā īpašais atbalsts Vienotā tirgus programmas ietvaros bija rezultatīvs, raugoties uz labas prakses apmaiņu un veiksmīgu pieredzi sociālās ekonomikas iniciatīvu atbalstīšanā vietējā un reģionālā līmenī un Eiropas sociālās ekonomikas reģionu tīkla veidošanā; norāda, ka 2021. gadā Komisija īstenoja kampaņu tīmekļa vietnes "Piekļuve finansējumam" (*A2F*) popularizēšanai, virkni tīmekļsemināru par ES atbalsta instrumentiem MVU, kā arī sociālās komunikācijas platformām veltītu kampaņu (*Outreach to Businesses and Citizens*), uzsverot pārrobežu uzņēmējdarbības atbalstu un iespējas MVU;

89. pieņem zināšanai, ka Revīzijas palātas Īpašajā ziņojumā Nr. 15/2022 "Pasākumi ar mērķi paplašināt dalību pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" bija labi izstrādāti, bet ilgtspējīgas pārmaiņas galvenokārt būs atkarīgas no valsts iestāžu centieniem", ir konstatēts, ka, lai gan paplašināšanas pasākumu koncepcija lielākoties bija piemērota, tie var tikai veicināt progresu pētniecības un inovācijas jomā; atzinīgi vērtē to, ka paplašināšanas pasākumu īstenošanā bija problēmas, bet ir novērojami pirmie rezultāti; ar bažām norāda, ka Komisija nav veikusi pietiekamas darbības, lai uzraudzītu paplašināšanas pasākumu ietekmi; uzsver Revīzijas palātas secinājumu, ka, lai izvairītos no tā, ka lielāko daļu paplašināšanas projektu īsteno tikai dažās valstīs, Komisijai būtu ciešāk jāuzrauga dalības līmenis pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" paplašināšanas pasākumos un, ja regulāri var novērot lielu nelīdzsvarotību, būtu jāievieš pasākumi vienmērīgākas dalības nodrošināšanai.

90. ar bažām norāda, ka Revīzijas palāta Īpašajā ziņojumā Nr. 07/2022 "MVU internacionalizācijas instrumenti" konstatēja, ka Komisija nepilnīgi īstenojusi MVU internacionalizācijas stratēģiju; atzinīgi vērtē to, ka Eiropas Biznesa atbalsta tīkls (*EEN*) sasniedz savus galvenos mērķus, bet pauž nožēlu par to, ka pārredzamība un pārklājums trešās valstīs nav pietiekams; norāda, ka *Startup Europe* risināja svarīgas vajadzības, bet Revīzijas palāta konstatēja, ka ilgtspēja, uzraudzība un koordinācija ir atšķirīga;

Ieteikumi

91. atbalsta ieteikumus, ko Revīzijas palāta sniegusi savā gada pārskatā, kā arī attiecīgajos īpašajos ziņojumos; aicina Komisiju tos nekavējoties īstenot un informēt budžeta izpildes apstiprinātājiestādi par īstenošanas gaitu;

92. turklāt aicina Komisiju:

a) vienkāršot noteikumus un procedūras, izstrādāt obligātas apmācības sesijas un praktisku informāciju pieteikumu iesniedzējiem, jo īpaši jaunajiem pieteikumu iesniedzējiem, kā arī uzlabot palīdzību un vadlīnijas MVU, atvasjaunuzņēmumiem, jaunuzņēmumiem, administrācijai, maksājumu aģentūrām un visām pārējām attiecīgajām ieinteresētajām personām, nekompromitējot kontroļu kvalitāti;

b) sniegt norādījumus atbalsta saņēmējiem par konkrētajām atšķirībām, galveno uzmanību pievēršot "Apvārsnis Eiropa" attiecināmības aspektiem salīdzinājumā ar "Apvārsnis 2020" un līdzīgām programmām;

c) nodrošināt Savienības budžeta aizsardzību, vispārēji un sistemātiski izmantojot digitālas un automatizētas ziņošanas, uzraudzības un revīzijas sistēmas, un steidzami izveidot integrētu un sadarbspējīgu sistēmu, par pamatu ņemot arī (bet ne tikai) pastāvošos rīkus un datubāzes;

d) paplašināšanas pasākumu kontekstā censties panākt līdzsvarotāku paplašināšanas valstu līdzdalību;

e) sniegt atbalstu, veicināt kontaktus starp projektu maksājumu saņēmējiem un potenciālajiem rūpniecības partneriem, jo īpaši izmantojot Savienības iniciatīvas, kuru mērķis ir izveidot saikni starp pētniecību un uzņēmējdarbību, un vēl vairāk atbalstīt projektu pamanāmību, mudinot maksājuma saņēmējus regulāri sniegt jaunāko informāciju par projektu rezultātiem un darīt to publiski pieejamu Savienības platformās, kas izveidotas šim nolūkam;

f) uzlabot informētību par atbalstu MVU internacionalizācijai, kā arī tā saskaņotību un ilgtspēju; atkārtoti norāda, ka ir jāvienkāršo noteikumi un procedūras, jāizstrādā obligātas apmācības sesijas un praktiska informācija pieteikumu iesniedzējiem, jo īpaši jauniem pieteikumu iesniedzējiem, kā arī jāuzlabo palīdzība un pamatnostādnes MVU, atvasjaunuzņēmumiem, jaunuzņēmumiem, administrācijai un maksājumu aģentūrām un visām pārējām attiecīgajām ieinteresētajām personām;

Kohēzija, noturība un vērtības

93. norāda, ka DFS 2. izdevumu kategorijas "Kohēzija, noturība un vērtības" budžets ir 80,1 miljards EUR jeb 44,1 % no Savienības budžeta: no šīs summas 45,5 miljardi EUR (56,9 %) tiek tērēti Eiropas Reģionālās attīstības fondam (ERAF) un citām reģionālām darbībām, 19,4 miljardi EUR (24,2 %) – Eiropas Sociālajam fondam (ESF), 9,7 miljardi EUR (12,1 %) – Kohēzijas fondam (KF), 2,4 miljardi EUR (3,0 %) – programmai "Erasmus+", 1,0 miljards EUR (1,2 %) – EISI transporta projektiem, 0,6 miljardi EUR (0,7 %) – ESI un 1,5 miljardi EUR (1,9 %) – pārējām jomām;

94. atzinīgi vērtē to, ka 2021. gadā izlietoto līdzekļu apmērs palielinājās, proti, no Savienības budžeta tika izmaksāti 56 miljardi EUR ERAF/KF finansējuma salīdzinājumā ar vidēji 40,6 miljardiem EUR iepriekšējos gados, un tā rezultātā izdevumu līmenis 2022. gada novembra beigās bija aptuveni 75 % (salīdzinājumā ar 67 % 2021. gada beigās); ar gandarījumu norāda, ka līdz 2022. gada jūnija beigām bija atlasīts gandrīz 1 miljons vietējo projektu (988 000);

95. norāda, ka ERAF, KF un ESSF finansējumam bija būtiska nozīme Covid-19 pandēmijas seku ierobežošanā un konverģences veicināšanā, kā arī tas būtiski palīdzēja nodrošināt to, lai neviens netiktu atstāts novārtā; norāda uz *CRII+* ārkārtējo elastīgumu, kas deva iespēju izmaksāt aptuveni 23 miljardus EUR no nepiešķirtajām 2014.–2020. gada budžeta apropriācijām; norāda, ka *REACT-EU* papildu finansējums 50,6 miljardu EUR apmērā ir paredzēts arī krīzes seku novēršanas un atveseļošanas pasākumiem līdz 2023. gadam, lai pārvarētu plaisu starp sākotnējo reaģēšanu uz krīzi un ilgtermiņa atlabšanu;

96. ar gandarījumu norāda, ka *REACT-EU* bija pirmais *NGEU* instruments, kura mērķis bija novirzīt efektīvu atbalstu Eiropas ekonomikai, uzņēmumiem un darba ņēmējiem uz vietas, un ka tas cita starpā dotāciju veidā nodrošināja vairāk nekā 4,6 miljardus EUR apgrozāmā kapitāla vairāk nekā 754 000 MVU, turklāt 4,4 miljardi EUR bija iezīmēti veselības aprūpes pasākumiem Covid-19 pandēmijas apkarošanai un 2 miljardi EUR no šīs summas bija paredzēti medicīniskā aprīkojuma iegādei slimnīcām; norāda, ka šis būtiskais finansējums ļāva nodrošināt 13 200 plaušu ventilatorus un 12 500 slimnīcas gultas intensīvās terapijas nodaļām un ka 372 miljoni EUR no kohēzijas politikas finansējuma tika atvēlēti visu vakcinācijas izmaksu segšanai, tostarp 133 miljoniem Covid-19 vakcīnu un nepieciešamajai dzesēšanas infrastruktūrai;

97. ar gandarījumu norāda, ka 2021. gadā turpināja darboties *EaSI* finanšu instrumenti (kas ietver *EaSI* mikrofinansēšanas un sociālās uzņēmējdarbības garantiju, spēju veidošanas investīciju logu un finansēto instrumentu), lai atbalstītu mikrouzņēmumus un sociālos uzņēmumus, un ka no garantijas darbības sākuma līdz 2021. gada 30. septembrim tika parakstīti garantijas nolīgumi, kuru kopējā vērtība bija 401 miljons EUR, un tā rezultātā mikrouzņēmumiem un sociālajiem uzņēmumiem tika izsniegti kopā 154 137 aizdevumi par kopējo vērtību 2,5 miljardi EUR; tomēr pauž nožēlu par *EaSI* novēlotu uzsākšanu 2021. gadā Covid-19 pandēmijas un citu problēmu dēļ;

98. norāda, ka Savienībā vēl arvien vidēji vairāk nekā katru piekto cilvēku un katru ceturto bērnu apdraud nabadzība vai sociālā atstumtība; atgādina par Savienības apņemšanos atbalstīt vistrūcīgākās personas, izmantojot *EAFVP* un *ESF+*, un mazināt nabadzības smagākās formas Savienībā, piemēram, nenodrošinātību ar pārtiku, bezpajumtniecību un bērnu nabadzību; norāda, ka ar *EAFVP* katru gadu atbalsta aptuveni 13 miljonus cilvēku, tostarp aptuveni 4 miljonus bērnu vecumā līdz 15 gadiem;

99. atzinīgi vērtē Komisijas ciešo sadarbību ar dalībvalstu iestādēm, lai paātrinātu īstenošanu uz vietas, jo īpaši gadījumos, kad programmu īstenošanā iestājušās grūtības, un lai palīdzētu tām risināt būtiskas problēmas šajā ziņā; norāda, ka Komisija jau agrīnā posmā sniedza dalībvalstīm norādījumus, lai nodrošinātu, ka tām ir pietiekami daudz laika sagatavoties plānošanas perioda slēgšanai, un 2021. gada oktobrī pieņēma attiecīgās pamatnostādnes, ar kurām dalībvalstis tika iepazīstinātas tīmekļsemināru un mācību kursu formātā;

100. norāda, ka Revīzijas palāta ir pārbaudījusi statistiski reprezentatīvu 243 darījumu izlasi, kas aptver visu izdevumu diapazonu saistībā ar šo DFS izdevumu kategoriju; norāda, ka Revīzijas palāta ir pārbaudījusi *DG EMPL* un *DG REGIO* gada darbības pārskatos sniegtās informācijas pareizību, kas pēc tam ir iekļauta Komisijas *AMPR*, kā arī pārbaudījusi valstu revīzijas iestāžu paveikto darbu;

101. ar bažām konstatē, ka Revīzijas palāta atzinusi kļūdu līmeni izdevumu kategorijā "Kohēzija, noturība un vērtības" par būtisku un ka DFS 2. izdevumu kategorijā aplēstais kopējais kļūdu līmenis bija 3,6 % salīdzinājumā ar 3,5 % iepriekšējā gadā; norāda, ka 2.a apakškategorijas izdevumos aplēstais kļūdu līmenis ir 4,1 %; atzīmē, ka attiecībā uz 2. izdevumu kategoriju kopumā Komisija ziņoja par apvienotu risku maksājumu veikšanas brīdī no 1,7 % līdz 2,3 %, savukārt attiecībā uz 2.a izdevumu apakškategoriju Komisija lēsa, ka risks maksājumu veikšanas brīdī ir no 1,8 % līdz 2,5 %; vērš uzmanību uz atšķirībām starp Komisijas un Revīzijas palātas norādītajiem skaitļiem;

102. atzinīgi vērtē to, ka Komisija ir uzlabojusi savu metodiku maksimālā riska novērtēšanai, bet ar bažām norāda, ka tās ticamības modelī joprojām ir iekļauti raksturīgie riski; pauž bažas par to, ka Komisija sniedz minimālo aplēsi par kļūdu līmeni, kas nav galīgs; ar bažām norāda, ka Revīzijas palāta uzskata, ka Komisijas dokumentu pārbaudēs var neizdoties atklāt un labot nepareizus izdevumus un ka tām ir ierobežota vērtība, lai apstiprinātu revīzijas iestāžu paziņoto atlikušo kopējo kļūdu īpatsvaru; pauž bažas, ka revīzijas iestāžu riska novērtējums ne vienmēr ietekmē to, vai šādus izdevumus atlasa atbilstības revīzijām;

103. uzsver, ka visizplatītākais Revīzijas palātas konstatēto kļūdu avots bija neattiecināmas izmaksas, neattiecināmi projekti un iekšējā tirgus noteikumu pārkāpumi, tostarp publiskā iepirkuma noteikumu neievērošana un valsts atbalsta noteikumu pārkāpumi;

104. ar bažām konstatē, ka Revīzijas palātas pēdējo piecu gadu revīzijas rezultāti liecina, ka pašlaik veiktās kontroles nepietiekami kompensē lielo kļūdu risku šajā jomā, un tas jo īpaši attiecas uz vadošajām iestādēm, kuru pārbaudēs joprojām daļēji neefektīvi novērš vai atklāj pārkāpumus maksājuma saņēmēju deklarētajos izdevumos; pauž nožēlu par to, ka galvenais ieguldījums Revīzijas palātas aprēķinātajā kļūdu līmenī šajā jomā ir saistīts ar vāju vadošo iestāžu lēmumu pieņemšanu, tostarp neattiecināmu projektu apstiprināšanu vai valsts atbalsta nelikumīgu piešķiršanu;

105. ar bažām norāda, ka joprojām pastāv trūkumi attiecībā uz to, kā revīzijas iestādes veic un dokumentē savu darbu; pauž bažas par to, ka Revīzijas palāta, atkārtoti veicot revīzijas, daudzos gadījumos ir konstatējusi skaitļos izsakāmas kļūdas, kuras iepriekš nebija konstatējušas valstu revīzijas iestādes;

106. ar bažām norāda, ka Revīzijas palātas Īpašajā ziņojumā Nr. 08/2022 "ERAF atbalsts MVU konkurētspējai" ir konstatēts, ka dalībvalstis nav pietiekami mērķtiecīgi izmantojušas ERAF, lai uzlabotu MVU konkurētspēju; pauž bažas par to, ka ERAF atbalsts būtiski neuzlaboja atbalstīto MVU konkurētspēju, pieņem zināšanai Revīzijas palātas konstatējumu, ka patstāvīgu projektu atbalstīšana ierobežo ERAF iespējamo ietekmi; ar bažām norāda, ka ERAF atlases procedūras nav pietiekami konkurētspējīgas un ka lielāko daļu atbalsta sniedz ar dotācijām, nevis atmaksājamu atbalstu;

107. aicina Komisiju pilnībā beigt finansēt islāmismu un ar islāmismu saistītas organizācijas, kā arī kampaņas, kas slavina vai leģitimizē hidžābu;

Ieteikumi

108. atbalsta ieteikumus, ko Revīzijas palāta sniegusi savā gada pārskatā, kā arī attiecīgajos īpašajos ziņojumos; aicina Komisiju tos nekavējoties īstenot un informēt budžeta izpildes apstiprinātājiestādi par īstenošanas gaitu;

109. turklāt aicina Komisiju:

a) turpināt sadarbību ar Revīzijas palātu, tiecoties vēl vairāk saskaņot datu standartus un juridisko aktu interpretāciju;

b) obligāti un sistemātiski izmantot IT rīkus, piemēram, *EDES* vai *Arachne*, attiecībā uz visiem Savienības fondiem, tostarp dalīti pārvaldītajiem līdzekļiem, un nodrošināt, ka tiek labāk izmantotas jaunās tehnoloģijas, lai palielinātu kontroli un aizsargātu Savienības budžetu pret krāpšanu un līdzekļu ļaunprātīgu izmantošanu;

c) nodrošināt Savienības budžeta aizsardzību, vispārēji un sistemātiski izmantojot digitālas un automatizētas sistēmas ziņošanai, uzraudzībai un revīzijai, un steidzami izveidot integrētu un sadarbspējīgu sistēmu, par pamatu ņemot arī (bet ne tikai) pastāvošos rīkus un datubāzes;

d) ziņot par agrīnajām preventīvajām sistēmu revīzijām (*EPSA*), kas veiktas plānošanas perioda sākumā, lai apstiprinātu kontroles sistēmu efektivitāti dalībvalstīs, tostarp pārkāpumu novēršanai ieviesto sistēmu;

e) sadarboties ar dalībvalstu revīzijas iestādēm, lai nodrošinātu, ka valstu revīzijas pienācīgi aptver tieši dubulta finansējuma risku, jo īpaši saistībā ar ANM finansējumu; uzstāj, ka Komisijai jāveic tematiskas vai atbilstības revīzijas, kas pielāgotas augsta riska jomām un/vai dalībvalstīm;

f) vienkāršot noteikumus un procedūras, izstrādāt obligātas apmācības sesijas un praktisku informāciju pieteikumu iesniedzējiem, jo īpaši jaunajiem pieteikumu iesniedzējiem, kā arī uzlabot palīdzību un vadlīnijas MVU, atvasjaunuzņēmumiem, jaunuzņēmumiem, administrācijai un maksājumu aģentūrām un visām pārējām attiecīgajām ieinteresētajām personām, nekompromitējot kontroļu kvalitāti;

Dabas resursi un vide

110. norāda, ka DFS 3. izdevumu kategorijas "Dabas resursi un vide" budžets ir 56,8 miljardi EUR jeb 31,3 % no Savienības budžeta: no šīs summas 38,3 miljardi EUR (67,3 %) atvēlēti tiešajiem maksājumiem no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF), 14,6 miljardi EUR (25,7 %) Lauksaimniecības fondam lauku attīstībai (ELFLA), 2,5 miljardi EUR (4,5 %) ar tirgu saistītiem ELGF izdevumiem, 0,9 miljardi EUR (1,6 %) jūrlietām un zivsaimniecībai, 0,4 miljardi EUR (0,7 %) videi un klimatam (*LIFE*) un 0,1 miljards EUR (0,2 %) pārējām jomām;

111. norāda, ka 2021. gads bija pirmais gads KLP divu gadu pārejas periodā, kurā Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) paketes, kas bija daļa no DFS 2021.–2027. gadam, tika izmantotas, lai īstenotu KLP saskaņā ar pārejas noteikumiem, savukārt lauku attīstības programmas 2014.–2020. gada periodam tika pagarinātas; norāda arī uz to, ka ELGF finansējums 40,7 miljardu EUR apmērā, kas 2021.–2027. gada DFS bija iekļauts 2021. gada budžetā, attiecīgā gada gaitā tika piešķirts un izmaksāts; norāda, ka no 2021. gada saistību apropriācijām ELFLA un *NGEU* (17,7 miljardi EUR) 2021. gadā tika izmaksāti 624 miljoni EUR, savukārt 14 miljardi EUR no 2021. gada maksājumiem attiecās uz saistībām, kas bija uzņemtas pirms 2021. gada;

112. pauž nožēlu par Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda nepietiekamo izmantošanu; uzsver, ka no 5,69 miljardus EUR lielā EJZF finansējuma, kas laikposmā no 2014. līdz 2020. gadam bija pieejams dalītā pārvaldībā, līdz 2021. gada beigām bija uzņemtas saistības tikai par 4,1 miljardu EUR, un norāda, ka tas, ka potenciālie saņēmēji neizmanto EJZF, iespējams, ir saistīts ar grūtībām iesniegt fonda pieteikumus, kā arī tos izskatīt, un aicina Komisiju analizēt iemeslus;

113. norāda, ka dalībvalstis ir pieņēmušas pārvaldības un kontroles sistēmas, lai apzinātu dubulta finansējuma gadījumus, un ka ir ieviestas procedūras šādu situāciju novēršanai, ja tādas rodas; norāda arī uz to, ka gadījumos, kad tiek konstatētas kontroļu un procedūru nepilnības, Komisija var ieteikt dalībvalstīm uzlabojumus un attiecīgā gadījumā veikt finanšu korekcijas, lai aizsargātu Savienības budžetu;

114. norāda, ka Revīzijas palāta ir pārbaudījusi statistiski reprezentatīvu 212 darījumu izlasi, kas aptver visu izdevumu diapazonu saistībā ar šo DFS izdevumu kategoriju; norāda, ka Revīzijas palāta pārbaudīja arī *DG AGRI* un *DG CLIMA* gada darbības pārskatos sniegtās informācijas pareizību, kas pēc tam tika iekļauta Komisijas AMPR, kā arī pārbaudīja atsevišķi izvēlētas sistēmas dalībvalstīs;

115. ar gandarījumu norāda uz Revīzijas palātas konstatējumu, ka kļūdu līmenis kategorijā "Dabas resursi" ir tuvu būtiskuma slieksnim un tiek lēsts 1,8 % apmērā salīdzinājumā ar 2,0 % iepriekšējā finanšu gadā un ka lielākā daļa konstatēto kļūdu ietekmēja darījumus saistībā ar lauku attīstību un tirgus pasākumiem; uzsver, ka šis skaitlis atbilst pašas Komisijas aplēsēm; atzīmē, ka *DG AGRI* aplēsa, ka risks maksājumu veikšanas brīdī (koriģētais kļūdu īpatsvars) attiecībā uz tiešajiem maksājumiem ir aptuveni 1,4 %, attiecībā uz lauku attīstību – 2,9 % un attiecībā uz tirgus pasākumiem – 2,1 %, un tas atbilst Revīzijas palātas konstatējumiem; norāda, ka citās izdevumu jomās nav vērojama šāda saskaņa starp Revīzijas palātas un Komisijas kļūdu aplēsēm;

116. uzsver, ka izplatītākais Revīzijas palātas konstatēto kļūdu avots bija neatbilstīgi maksājumu saņēmēji vai izdevumi, un kā nākamie seko administratīvas kļūdas un agrovides saistību neievērošana; ar bažām norāda, ka Revīzijas palāta vairākos gadījumos konstatēja, ka dalībvalstu iestāžu un Komisijas rīcībā bija pietiekama informācija, lai novērstu vai atklātu un labotu kļūdu pirms izdevumu apstiprināšanas; uzsver, ka Revīzijas palāta uzskata, ka aplēstais kļūdu līmenis šajā nodaļā būtu bijis par 1,2 % zemāks, ja dalībvalstu iestādes un Komisija (attiecībā uz tieši pārvaldītajiem līdzekļiem) pienācīgi izmantotu visu to rīcībā esošo informāciju; pieņem zināšanai, ka Revīzijas palāta uzskata to par administratīvu kļūdu, jo nav izmantota pieejamā informācija;

117. atzīst, ka tiešajiem maksājumiem, kas ir 67 % no izdevumiem, ir zemāks kļūdu risks; konstatē, ka tos pārvalda, izmantojot integrēto administrācijas un kontroles sistēmu (IAKS), kas ietver zemes gabalu identifikācijas sistēmu (ZGIS); pieņem zināšanai, ka, pēc Revīzijas palātas ieskatiem, IAKS, jo īpaši ZGIS, veido efektīvu pārvaldības un kontroles sistēmu, kas ļauj nodrošināt, ka tiešajos maksājumos kopumā kļūdu līmenis nav būtisks; ar bažām norāda uz Revīzijas palātas konstatējumu, ka lauku attīstībai, tirgus pasākumiem un citiem maksājumiem, kas veido 33 % no izdevumiem, ir lielāks kļūdu risks;

118. pieņem zināšanai, ka Revīzijas palātas īpašajā ziņojumā Nr. 14/2022 "Komisijas reakcija uz krāpšanu kopējā lauksaimniecības politikā" ir konstatēts, ka krāpšanas risks KLP maksājumu shēmās ir atšķirīgs; atzinīgi vērtē to, ka Komisija ir veikusi pasākumus krāpniecisko izdevumu apkarošanai; pauž nožēlu par to, ka saskaņā ar Revīzijas palātas vērtējumu Komisijas veiktie pasākumi noteiktu krāpšanas risku novēršanai (piemēram, attiecībā uz nelikumīgu zemes sagrābšanu) nebija pietiekami proaktīvi; uzsver, ka krāpnieki var izmantot nepilnības dalībvalstu veiktajās pārbaudēs un ka Komisijai būtu labāk jāuzrauga valstu krāpšanas apkarošanas pasākumi, jāsniedz konkrētāki norādījumi un jāveicina jauno tehnoloģiju izmantošana krāpšanas novēršanai un atklāšanai; ar bažām konstatē, ka dažas maksājumu aģentūras ir norādījušas – Komisijai ir jāsniedz praktiskāki ieteikumi;

119. pauž nožēlu par to, ka Komisijas veiktajiem pasākumiem krāpšanas atklāšanai un apkarošanai KLP maksājumos nav būtiskas ietekmes risku un ļaunprātību izskaušanas ziņā; mudina Komisiju sistemātiski novērtēt KLP maksājumu izmantošanu, sagatavojot sarakstu ar lielākajiem saņēmējiem katrā dalībvalstī un to attiecīgi publicējot;

120. ar bažām konstatē, ka Revīzijas palātas Īpašajā ziņojumā Nr. 16/2022 "Dati kopējā lauksaimniecības politikā" ir konstatēts, ka pašreizējie dati un rīki tikai daļēji sniedz informāciju, kas vajadzīga, lai Savienības līmenī veidotu rūpīgi pārdomātu politiku; norāda uz Revīzijas palātas konstatējumu, ka Komisijai ir dažādas iniciatīvas pieejamo datu labākai izmantošanai; pauž nožēlu par Revīzijas palātas konstatējumu, ka šajā jomā joprojām pastāv šķēršļi;

121. ar bažām konstatē, ka Revīzijas palātas Īpašajā ziņojumā Nr. 10/2022 "LEADER un sabiedrības virzīta vietējā attīstība veicināja vietējā līmeņa iesaisti, taču joprojām nav pietiekamu pierādījumu par papildu ieguvumiem" ir konstatēts, ka vietējās rīcības grupas veicina vietējo iesaistīšanos, taču tas saistīts ar papildu izmaksām un lēniem apstiprināšanas procesiem; pauž bažas par to, ka joprojām nav parādīti LEADER un sabiedrības virzītas vietējās attīstības nodrošinātie papildu ieguvumi;

122. atgādina, cik svarīgi ir, lai KLP piešķīrumi būtu taisnīgi – no vienas puses, būtu jācenšas nepieļaut jebkādu ļaunprātīgu līdzekļu izmantošanu, jo īpaši raugoties, lai to nedarītu politiski ietekmīgas, turīgas personas, elitārās aprindas un lielie konglomerāti, un, no otras puses, būtu jākoncentrējas uz aktīvajiem lauksaimniekiem, kuri pilnībā nodevušies lauksaimnieciskajai darbībai;

Ieteikumi

123. atbalsta ieteikumus, ko Revīzijas palāta sniegusi savā gada pārskatā, kā arī attiecīgajos īpašajos ziņojumos; aicina Komisiju tos nekavējoties īstenot un informēt budžeta izpildes apstiprinātājiestādi par īstenošanas gaitu;

124. turklāt aicina Komisiju:

a) būtiski vienkāršot noteikumus un procedūras, izstrādāt obligātas apmācības sesijas un praktisku informāciju pieteikumu iesniedzējiem, jo īpaši jaunajiem pieteikumu iesniedzējiem, kā arī uzlabot palīdzību un vadlīnijas MVU, atvasjaunuzņēmumiem, jaunuzņēmumiem, administrācijai, maksājumu aģentūrām un visām pārējām attiecīgajām ieinteresētajām personām, vienlaikus nekompromitējot kontroļu kvalitāti;

b) labāk likt lietā un mudināt sistemātiski izmantot mākslīgo intelektu un datus, ko nodrošina jaunās tehnoloģijas, piemēram, Savienībai piederošie "Copernicus" *Sentinel* satelīti, lai uzraudzītu un kontrolētu KLP līdzekļu pareizu izmantošanu;

c) noteikt, ka maksājumu aģentūrām obligāti un sistemātiski jāizmanto IT rīki *Arachne* un *EDES*, jo tie ir svarīgi instrumenti, ko var izmantot, lai identificētu projektus, maksājuma saņēmējus un līgumslēdzējus, kuru gadījumā pastāv krāpšanas risks;

d) nodrošināt Savienības budžeta aizsardzību, vispārēji un sistemātiski izmantojot digitālas un automatizētas sistēmas ziņošanai, uzraudzībai un revīzijai, un steidzami izveidot integrētu un sadarbspējīgu sistēmu, par pamatu ņemot arī (bet ne tikai) pastāvošos rīkus un datubāzes;

e) nākt klajā ar KLP noteikumu grozījumu, paredzot nepieļaut Savienības līdzekļu izmaksāšanu gadījumos, ja zeme ir iegūta ar varu vai ja īpašumtiesības ir deklarētas nepatiesi;

f) vākt un publicēt datus par lielākajiem KLP atbalsta saņēmējiem visās dalībvalstīs, tostarp integrētos datus no citiem Savienības fondiem;

Migrācija un robežu pārvaldība, drošība un aizsardzība

125. atzinīgi vērtē DFS 4. izdevumu kategorijas "Migrācija un robežu pārvaldība" izveidi 2021.–2027. gada plānošanas periodam, jo tādējādi tiek akcentēta ar to saistīto jautājumu svarīgā nozīme Savienībai kopumā un jo īpaši Savienības budžetam; norāda, ka šī kategorija 2021. gadā ietvēra maksājumus 2,5 miljardu EUR apmērā no Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda (1,2 miljardi EUR), Iekšējās drošības fonda robežām un vīzām (0,4 miljardi EUR) un Eiropas Savienības Patvēruma aģentūras, *Frontex* un *eu-LISA* (0,9 miljardi EUR); norāda, ka šie izdevumi galvenokārt attiecas uz 2014.–2020. gada plānošanas perioda projektu un shēmu pabeigšanu;

126. norāda, ka DFS 5. izdevumu kategorija "Drošība un aizsardzība" ietvēra maksājumus 0,7 miljardu EUR apmērā no Eiropas Aizsardzības fonda (0,2 miljardi EUR), Iekšējās drošības fonda – policija (0,2 miljardi EUR), decentralizētajām aģentūrām (0,2 miljardi EUR) un kodoldrošības un kodoliekārtu ekspluatācijas pārtraukšanas (0,1 miljards EUR);

127. pauž bažas par to, ka no Revīzijas palātas pārbaudītajiem 28 darījumiem deviņos (32 %) tika konstatētas kļūdas, ka Revīzijas palāta skaitliskā izteiksmē novērtēja sešas kļūdas, kas ietekmēja no Savienības budžeta iekasētās summas, turklāt Revīzijas palāta konstatēja arī sešus gadījumus, kad nebija ievēroti juridiskie un finanšu noteikumi, neietekmējot Savienības budžetu;

128. norāda, ka Revīzijas palāta ir pārskatījusi arī darbu, ko veikušas triju dalībvalstu revīzijas iestādes, kuras revidēja savu dalībvalstu *AMIF*/*ISF* gada pārskatus; pauž nožēlu par to, ka Revīzijas palāta ziņojumos konstatēja nepilnības saistībā ar revīzijas darbu, kas veikts attiecībā uz atsevišķiem projektiem, iepirkuma procedūrām, neatbilstošu izdevumu atbilstības pārbaudi un nepietiekamām revīzijas liecībām vai nepietiekamu dokumentāciju, kā rezultātā netika atklāti neattiecināmi izdevumi, netika izdarīti ticami revīzijas secinājumi, un revīzijas iestāžu darba ticamība bija ierobežota; norāda, ka Revīzijas palāta ir formulējusi ieteikumus konstatēto problēmu risināšanai;

129. pēc iepazīšanās ar komisāra atbildēm uz rakstiskajiem jautājumiem secina, ka MVU piedalās EAF uzaicinājumos un veido 43 % no visām atlasītajos priekšlikumos iesaistītajām organizācijām; norāda, ka Komisija sniedz vispārēju tehnisko atbalstu potenciālajiem līdzekļu saņēmējiem no Eiropas Aizsardzības fonda, izmantojot Finansējuma un iepirkumu portālu; turklāt norāda, ka, pēc Komisijas domām, MVU dalība EAF konkursos tiek atbalstīta, paredzot vienkāršotas izmaksu iespējas, kas nāk par labu visiem dalībniekiem, un organizējot informācijas dienas; uzskata, ka MVU ar to varētu nepietikt, ņemot vērā problēmas, ar kurām šie uzņēmumi saskaras un kuras galvenokārt saistītas ar specifisku zināšanu trūkumu par Savienības finansējumu un administratīvo kapacitāti;

130. ar gandarījumu norāda, ka EAF priekšlikumu konkursa pirmajā gadā (t. i., 2021. gadā) galīgajā procedūrā, kuras rezultātā tika atlasīts 61 priekšlikums, bija iesaistīti 692 "atsevišķi" subjekti no visām dalībvalstīm (izņemot Maltu) un Norvēģijas, kas liecināja gan par augstu dalības līmeni, gan pārrobežu sadarbību; turklāt pieņem zināšanai, ka katrā finansēšanai izraudzītajā priekšlikumā vidēji bija iesaistīti subjekti no aptuveni astoņām dalībvalstīm;

Ieteikumi

131. atbalsta ieteikumus, ko Revīzijas palāta sniegusi savā gada pārskatā, kā arī attiecīgajos īpašajos ziņojumos; aicina Komisiju tos nekavējoties īstenot un informēt budžeta izpildes apstiprinātājiestādi par īstenošanas gaitu;

132. turklāt aicina Komisiju izskatīt darbības, ko *DG RTD* Kopīgais īstenošanas centrs veicis saistībā ar pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" fondiem, lai atbalstītu MVU, piemēram, tīmekļseminārus un koordinatoru dienas, un pārņemt veiksmīgus *DG RTD* Kopīgā īstenošanas centra izmantotos elementus arī attiecībā uz EAF, it sevišķi nolūkā sniegt MVU specifiskākas zināšanas par Savienības finansējumu un samazināt MVU administratīvo slogu;

133. aicina Revīzijas palātu apsvērt iespēju savā gada pārskatā atspoguļot dažādās DFS izdevumu kategorijas, katrai no tām veltot atsevišķu nodaļu;

Kaimiņattiecības un pasaule

134. atzinīgi vērtē to, ka 2021. gadā tika pieņemts instruments *NDICI* – "Eiropa pasaulē" kā galvenais finansēšanas instruments šajā DFS izdevumu kategorijā, un tā mērķis ir visā pasaulē uzturēt un popularizēt Savienības vērtības, principus un pamatintereses, kā arī palīdzēt veicināt daudzpusēju sadarbību un ciešākas partnerattiecības ar valstīm, kas nav Savienības dalībvalstis; norāda, ka *NDICI* – "Eiropa pasaulē" atspoguļo būtiskas izmaiņas salīdzinājumā ar 2014.–2020. gada DFS, jo tagad Savienības vispārējā budžetā ir integrēta sadarbība ar Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna partnervalstīm, kas iepriekš tika finansēta no Eiropas Attīstības fondiem; pauž nožēlu par to, ka globālās attīstības projektos trūkst integrētākas pieejas;

135. atgādina, ka Attīstības sadarbības ģenerāldirektorāts (*DG DEVCO*) 2021. gada 16. janvārī tika reorganizēts un kļuva par Starptautisko partnerību ģenerāldirektorātu (*DG INTPA*); atzinīgi vērtē resursu konsolidāciju starptautisko partnerību jomā, kas tika izdarīts, ieviešot *NDICI* – "Eiropa pasaulē", kā arī izmantojot Eiropas komandas pieeju;

136. norāda, ka 2021. gadā maksājumi kategorijā "Kaimiņattiecības un pasaule" veidoja 10,9 miljardus EUR; norāda, ka šie maksājumi tika veikti, izmantojot dažādus instrumentus un īstenošanas metodes; ar bažām norāda, ka Revīzijas palāta kļūdu risku šajā DFS kategorijā uzskata par augstu un ka 32 no 67 revidētajiem darījumiem (48 %) bija kļūdas;

137. norāda, ka Revīzijas palāta 12 gadījumos konstatēja neatbilstību tiesību normām un finanšu noteikumiem, kura gan neietekmēja Savienības budžetu, tomēr apdraud pareizu finanšu pārvaldību, un tās dēļ izmaksas varēja kļūt neattiecināmas; norāda, ka šie neatbilstības gadījumi ir saistīti ar projektu atlasi un iepirkuma noteikumu piemērošanu, kā arī ar izmaksu pieprasījumiem pievienoto apliecinošo dokumentu iesniegšanu;

138. pieņem zināšanai rezultātus, kas gūti septītajā pētījumā par atlikušo kļūdu īpatsvaru (*RER*), kuru 2021. gadā veica *DG NEAR*, un jo īpaši par kopējo *RER*, kas aprēķināts 1,05 % apmērā, līdz ar to nesasniedzot 2 % būtiskuma slieksni; norāda uz Revīzijas palātas konstatētajām *RER* noteikšanai izmantotās metodikas nepilnībām, jo īpaši uz to, ka *RER* noteikšanai izmantotajā revīzijas datu kopā nav ņemta vērā būtiska *DG NEAR* izdevumu daļa – un tas, kā uzskata Revīzijas palāta, rada risku neatklāt kļūdas; jo īpaši pauž bažas par to, ka *DG NEAR* neminēja šos ierobežojumus savā 2021. gada darbības pārskatā;

139. pieņem zināšanai *DG INTPA* 2021. gadā veiktā *RER* pētījuma rezultātus, kuros ir nošķirts *RER* attiecībā uz līdzekļiem, kas īstenoti saskaņā ar Savienības budžetu (1,45 %), un Eiropas Attīstības fondiem (0,91 %); atzinīgi vērtē to, ka *DG INTPA* ņem vērā Revīzijas palātas ieteikumus attiecībā uz revīzijas apsvērumiem par *RER*; pieņem zināšanai *DG INTPA* sniegtos paskaidrojumus par tā *RER* metodiku un atšķirību starp *RER* un Revīzijas palātas veikto revīzijas darbu, kā arī secinājumus, kas izriet no šī darba; tomēr pauž bažas par to, ka Revīzijas palāta joprojām būtiski kritizē šo metodiku un jo īpaši ar to saistītos lēmumus attiecībā uz atrunām;

140. pauž nožēlu par to, ka no palestīniešu skolu mācību grāmatām un darba lapām joprojām nav izņemts problemātisks, naidu kurinošs materiāls; uzsver, ka izglītībai un miermīlīgu un objektīvu mācību grāmatu pieejamībai skolēniem ir būtiska nozīme, it sevišķi ņemot vērā augošo tendenci iesaistīt pusaudžus teroristu uzbrukumos; uzsver, ka Savienības finansiālais atbalsts Palestīniešu pašpārvaldei izglītības jomā tiks sniegts ar nosacījumu, ka mācību grāmatu saturs ir pieskaņots *UNESCO* standartiem, kā tika nolemts Savienības izglītības ministru sanāksmē Parīzē 2015. gada 17. martā, un ka tiks dzēstas visas antisemītiskās atsauces, kā arī naidu un vardarbību kurinoši piemēri, kā tas atkārtoti prasīts rezolūcijās, kas pievienotas Eiropas Parlamenta lēmumiem par Eiropas Savienības 2016., 2018., 2019. un 2020. finanšu gada vispārējā budžeta izpildes apstiprināšanu; tādēļ prasa Komisijai rūpīgi kontrolēt to, lai Palestīniešu pašpārvalde ātri grozītu visu mācību programmu;

141. pauž bažas par to, ka tiek iznīcināti un konfiscēti Savienības finansēti projekti Rietumkrastā; atgādina par Padomes nostāju, kurā tā ir paudusi apņemšanos nodrošināt, lai visos nolīgumos starp Savienību un Izraēlu būtu skaidri un nepārprotami norādīts, ka tie nav piemērojami teritorijām, kuras Izraēla okupējusi kopš 1967. gada, kā arī turpināt efektīvi īstenot esošos Savienības tiesību aktus un divpusējos režīmus, kas piemērojami apmetnēs ražotajām precēm;

142. norāda uz konsorcija vadītā projekta "Jordan Industry 4.0 & Digitalisation Innovation Centre (InJo4.0)" īstenošanas grūtībām; uzsver, ka projektam trūkst skaidras pārvaldības un administrācijas un ka vadošais konsorcija partneris ir dominējoši pārvaldījis projekta resursus tā, ka partneriem bijusi tikai ļoti ierobežota piekļuve projekta resursiem vai šie resursi vispār nav bijuši pieejami, un divi partneri jau ir nolēmuši izstāties no projekta; turklāt, ņemot vērā nepārprotamu interešu konfliktu, kurā iesaistīts projekta vadītājs, kas darbojas kā projekta koordinators, un bailes no monopola, kas nāktu par labu koordinatora uzņēmumam, tam izmantojot visu intelektuālo īpašumu, apšauba Komisijas spēju pārvaldīt šo projektu; aicina Komisiju veikt neatkarīgu revīziju, lai gūtu skaidru pārskatu par problēmām uz vietas, nodrošināt pārredzamu projekta juridisko īstenošanu un izstrādāt aizsardzības pasākumus turpmākajiem projektiem, lai nepieļautu, ka projekts nonāk viena vienīga uzņēmuma pārziņā, kā arī izstrādāt pārredzamus saziņas kanālus projektiem trešās valstīs;

143. norāda, ka ir svarīgi veidot saikni ar tiesiskuma nosacītības režīmu, kā arī saskaņotību ar ES kopējo ārpolitiku un drošības politiku; atkārtoti uzsver, ka *IPA III* finansējums ir stingri jāsaista ar šiem kritērijiem un līdzekļi Rietumbalkānu valstīm nevar tikt izmaksāti, kamēr šie kritēriji nav skaidri izpildīti, kā uzsvērts Revīzijas palātas Īpašajā ziņojumā Nr. 01/2022 "ES atbalsts tiesiskumam Rietumbalkānos";

144. atgādina, ka attīstības un sadarbības politikas mērķis ir izskaust nabadzību un mazināt nevienlīdzību, un ka līdzekļiem būtu jānonāk tikai pie tiem saņēmējiem, kuriem tie paredzēti;

Ieteikumi

145. atbalsta ieteikumus, ko Revīzijas palāta sniegusi savā gada pārskatā, kā arī attiecīgajos īpašajos ziņojumos; aicina Komisiju tos nekavējoties īstenot un informēt budžeta izpildes apstiprinātājiestādi par īstenošanas gaitu;

146. turklāt aicina Komisiju:

a) pārskatīt Revīzijas palātas identificēto izdevumu kategoriju izslēgšanu un skaidri atklāt savas *RER* metodikas ierobežojumus;

b) labāk informēt par Komisijas norādīto kļūdu īpatsvaru salīdzinājumā ar Revīzijas palātas norādīto kļūdu īpatsvaru, labāk izskaidrojot atšķirības un skaidri apliecinot, ka Komisija atbalsta Revīzijas palātas kļūdu īpatsvara aplēses un sniedz savus aprēķinus kā sīkāku analīzi, kurā aplūkoti kļūdu cēloņi;

c) nodrošināt, lai turpmāko partnerības nolīgumu pamatā būtu pārredzamības, solidaritātes, kopīgas atbildības, cilvēktiesību ievērošanas, tiesiskuma un starptautisko humanitāro tiesību principi; konkrēti – pirms iesaistīšanās projektos trešās valstīs veicot *ex ante* novērtējumus par ietekmi uz cilvēktiesībām, kā arī veicot uzraudzību visā īstenošanas posmā un darot rezultātus pieejamus budžeta izpildes apstiprinātājiestādei;

d) ievērot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/947 ([2]) prasības, nodrošinot, ka ar migrāciju saistīto NDICI izdevumu indikatīvais īpatsvars ir 10 % no šā instrumenta budžeta; nodrošināt pilnīgu pārredzamību, izveidojot skaidru pārskatu par visiem Savienības budžeta instrumentiem, kas izmantoti sadarbības ar trešām valstīm finansēšanai migrācijas pārvaldības jomā, tostarp sniedzot informāciju par šā finansējuma apjomu, mērķi un avotu, kā arī detalizētu informāciju par visiem citiem iespējamiem atbalsta pasākumiem, ko nodrošina Savienības aģentūras, piemēram, *Frontex*, lai nodrošinātu, ka budžeta izpildes apstiprinātājiestāde var efektīvi pildīt savu institucionālo lomu Savienības budžeta izpildes pārbaudīšanā;

e) darīt revidentiem un budžeta izpildes apstiprinātājiestādei pieejamu visu galasaņēmēju un projektu sarakstu un pastiprināt centienus Komisijas līmenī vākt informāciju par ES finansējuma galasaņēmējiem; aicina Komisiju nodrošināt, ka Savienības finansējumu nevar saņemt personas vai grupas, kas ir piederīgas teroristu organizācijām, saistītas ar tām vai tās atbalsta;

([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/947 (2021. gada 9. jūnijs), ar ko izveido Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu "Eiropa pasaulē", groza un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 466/2014/ES un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/1601 un Padomes Regulu (EK, Euratom) Nr. 480/2009 (OV L 209, 14.6.2021., 1. lpp.).

f) palielināt *NDICI* – "Eiropa pasaulē" finansējuma saskaņotību un ilgtspēju;

g) sniegt vispusīgu pārskatu par izdevumiem jaunajā programmā "Global Gateway" un vienkāršot pastāvošos instrumentus, lai racionalizētu Savienības prioritātes saskaņā ar "Global Gateway";

Eiropas publiskā pārvalde

147. norāda, ka DFS 7. izdevumu kategorijas "Eiropas publiskā pārvalde" budžets ir 10,7 miljardi EUR jeb 5,9 % no Savienības budžeta, un tas ietver izdevumus par cilvēkresursiem un pensijām, kuri 2021. gadā veidoja aptuveni 68 % no kopējā apjoma, kā arī par ēkām, iekārtām, enerģiju un informācijas un komunikācijas tehnoloģijām; no šīs kopējās summas 6,3 miljardus EUR (58,5 %) izlieto Eiropas Komisija, bet atlikušo summu – pārējās Savienības iestādes un struktūras; norāda, ka Revīzijas palāta sniedz atsevišķus ziņojumus par Savienības aģentūrām, citām struktūrām un Eiropas skolām; uzsver, ka Revīzijas palāta nav pilnvarota veikt Eiropas Centrālās bankas finanšu revīziju;

148. norāda, ka Revīzijas palāta pārbaudīja statistiski reprezentatīvu 60 darījumu izlasi, kas aptver visu izdevumu diapazonu saistībā ar šo DFS izdevumu kategoriju; norāda, ka Revīzijas palāta pārbaudīja arī informācijas pareizību visu iestāžu un struktūru, tostarp Eiropas Komisijas ģenerāldirektorātu un biroju, kuri ir galvenie atbildīgie par administratīvajiem izdevumiem, gada darbības pārskatos, kas pēc tam cita starpā iekļauta Komisijas *AMPR*;

149. ar gandarījumu konstatē, ka saskaņā ar Revīzijas palātas secinājumiem kļūdu līmenis kategorijas "Eiropas publiskā pārvalde" izdevumos nebija būtisks; norāda, ka nav jaunu Komisijai adresētu ieteikumu;

150. atzinīgi vērtē to, ka Revīzijas palāta Īpašajā ziņojumā Nr. 18/2022 "ES iestādes un Covid-19" konstatēja, ka iestāžu darbības nepārtrauktības plāni lielākoties atbilda atzītiem standartiem un nodrošināja pamatu iestāžu reaģēšanai uz krīzi; atzinīgi vērtē to, ka iestādēm izdevās līdz minimumam samazināt pamatdarbību traucējumus; ņem vērā, ka ir sākta novērtēšana par jauno darba veidu efektivitāti pēckrīzes apstākļos;

151. ar bažām norāda, ka Revīzijas palāta Īpašajā ziņojumā Nr. 17/2022 "Ārējie konsultanti Eiropas Komisijā" konstatējusi, ka sistēmā, kas reglamentē ārējo konsultantu iesaistīšanu un pamato to izmantošanu, ir būtiskas nepilnības; pieņem zināšanai, ka iepirkuma procedūras tika ievērotas, bet specifiski riski joprojām netiek labi pārvaldīti; pauž bažas par atklātajām nepilnībām ārējo konsultantu pakalpojumu pārvaldībā un izmantošanā; pauž bažas par Komisijas vadības informācijas daļējo precizitāti un tās vājo sistemātisko ziņošanu;

Eiropas skolas

152. ar gandarījumu atzīmē, ka Revīzijas palāta nav konstatējusi būtiskas kļūdas Eiropas skolu 2021. gada galīgajos konsolidētajos finanšu pārskatos; atzinīgi vērtē Revīzijas palātas akcentētos uzlabojumus individuālajos un konsolidētajos pārskatos;

153. ar bažām norāda uz nepilnībām, kas atklātas centrālā biroja un Revīzijas palātas izvēlēto divu skolu iekšējās kontroles sistēmās, jo īpaši attiecībā uz to darbā pieņemšanas, kā arī iepirkuma un maksājumu procedūrām; ar bažām norāda, ka Revīzijas palāta nevar apstiprināt, ka skolu finanšu pārvaldība 2021. gadā pilnībā atbilda Finanšu regulai un Civildienesta noteikumiem;

Ieteikumi

154. atbalsta ieteikumus, ko Revīzijas palāta sniegusi savā gada pārskatā, kā arī attiecīgajos īpašajos ziņojumos; aicina Komisiju un Eiropas skolu centrālo biroju savu attiecīgo kompetenču robežās tos nekavējoties īstenot un informēt budžeta izpildes apstiprinātājiestādi par īstenošanas gaitu; prasa pakļaut Eiropas skolu sistēmu pilnīgai Parlamenta kontrolei, lai palielinātu pārskatatbildību un uzlabotu pārvaldību;

155. turklāt aicina Komisiju:

a) turpināt darbu pie tā, lai līdz Komisijas pašreizējā pilnvaru termiņa beigām nodrošinātu dzimumu vienlīdzību visos vadības līmeņos, un, paziņojot datus, sadalīt tos pa dzimumiem;

b) turpināt darbu pie tā, lai visos personāla līmeņos nodrošinātu pienācīgu personāla ģeogrāfisko līdzsvaru, jo īpaši augstākajā vadībā, kur arvien pastāv ievērojams šāda līdzsvara trūkums, vienlaikus izpildot Civildienesta noteikumu prasības par kandidātu kompetenci un sasniegumiem; uzsver, ka saskaņā ar Civildienesta noteikumu 27. pantu Komisijai tāpat kā pārējām Savienības iestādēm ir jānodrošina, lai būtu proporcionāli pārstāvētas visas dalībvalstis;

c) spert visus nepieciešamos soļus, lai turpinātu veidot daudzveidīgāku un iekļaujošāku darba vidi un kultūru, uzlabojot apstākļus cilvēkiem ar invaliditāti, tostarp uzlabojot piekļuves iespējas ēkām;

d) nākt klajā ar analīzi par arvien lielāka līgumdarbinieku skaita nodarbināšanas ietekmi, par ko Parlaments ir allaž paudis bažas;

e) paredzēt skaidrus noteikumus par "virpuļdurvju" situācijām, it sevišķi attiecībā uz komisāriem un bijušajiem augstākā līmeņa ierēdņiem – tostarp arī aģentūrās –, kuri pēc aiziešanas no dienesta uzņemas jaunus pienākumus;

f) būt trauksmes cēlēju aizsardzības priekšgalā un likt pamatus vienotākam regulējumam visās iestādēs, balstoties uz paraugpraksi un augstākiem standartiem;

Ar Covid-19 saistīts atbalsts

156. pauž nožēlu par to, ka Komisija joprojām nav sagatavojusi visaptverošu ziņojumu par Savienības budžeta izdevumiem, kas saistīti ar Covid-19;

157. pieņem zināšanai, ka Revīzijas palātas Īpašajā ziņojumā Nr. 28/2022 "Atbalsts bezdarba risku mazināšanai ārkārtas situācijā (*SURE*)" ir konstatēts, ka instruments *SURE* bija savlaicīga reakcija bezdarba riska mazināšanai Covid-19 pandēmijas laikā un ka tas radīja ierobežotu finansiālo risku Savienības budžetam; atzinīgi vērtē to, ka ar *SURE* aizdevumiem tika dots ieguldījums valsts līmeņa darbvietu saglabāšanas shēmu finansēšanā, un tādējādi tika ierobežots bezdarba pieaugums Covid-19 krīzes laikā; pauž nožēlu, ka *SURE* ietekmi nevar pilnībā noteikt, jo uzraudzības dati ir nepilnīgi un nav veikta *ex post* novērtēšana; aicina Komisiju būtiski uzlabot datu uzraudzību un atvēlēt tik ļoti nepieciešamos resursus, lai būtu iespējams ticami novērtēt programmu un rīcībpolitiku rezultātus un iznākumus; uzsver, ka, pastāvīgi trūkstot *ex post* novērtējumiem, turpmākos Savienības budžetus nav iespējams plānot, balstoties uz faktiem;

158. pieņem zināšanai, ka Revīzijas palātas Īpašajā ziņojumā Nr. 19/2022 "ES Covid-19 vakcīnu iepirkums" ir norādīts, ka Savienība izveidojusi atbilstoši pielāgotu sistēmu Covid-19 vakcīnu iepirkšanai; norāda, ka sarunas nodrošināja dalībvalstīm diversificētu vakcīnu portfeli; ņem vērā, ka Komisija atbalstīja līgumu īstenošanu, bet tai bija ierobežota ietekme attiecībā uz piegādes problēmu pārvarēšanu; pauž nožēlu par to, ka Komisija nav sniegusi Revīzijas palātai papildu informāciju par līgumu saturu; uzsver, ka ikvienai Savienības iestādei, dalībvalstij un publiskam vai privātam Savienības līdzekļu saņēmējam ir pienākums notiekošās revīzijas ietvaros pēc Revīzijas palātas oficiāla pieprasījuma publiskot visus attiecīgos dokumentus, un tas attiecas arī uz informāciju par Komisijas risinātajām provizoriskajām sarunām; atgādina par Eiropas Parlamenta 2020. gada budžeta izpildes apstiprināšanas rezolūcijā iekļauto ieteikumu attiecībā uz piekļuvi īsziņām, kas kalpoja saziņai ar kādu farmācijas uzņēmumu Covid-19 vakcīnas iegādes kontekstā;

159. pauž nožēlu par to, ka Komisija joprojām nav pārredzamā veidā sniegusi informāciju par sarunām, kas tika risinātas ar vakcīnu ražotājiem, tādējādi paverot iespēju rasties aizdomām; vēlreiz pauž gandarījumu par Eiropas Ombuda lēmumu lūgt Komisijas priekšsēdētājai skaidru un konkrētu informāciju par sarunām, kas tika risinātas ar vakcīnu ražotājiem, un nodrošināt lielāku pārredzamību attiecībā uz noslēgtajiem līgumiem;

160. pauž nožēlu par to, ka Eiropas Komisijas priekšsēdētājs neieradās konkrētajā jautājumā specializējušos Eiropas Parlamenta komiteju rīkotajā uzklausīšanā, lai sniegtu konkrētas atbildes Eiropas pilsoņu tieši ievēlētajiem deputātiem, norādot, ka tas traktējams kā pilsoņu nepietiekama informēšana;

Ieteikumi

161. atbalsta ieteikumus, ko Revīzijas palāta sniegusi savā gada pārskatā, kā arī attiecīgajos īpašajos ziņojumos; aicina Komisiju tos nekavējoties īstenot un informēt budžeta izpildes apstiprinātājiestādi par īstenošanas gaitu;

162. turklāt aicina Komisiju:

a) visaptveroši ziņot par izdevumiem, kas saistīti ar Covid-19, un ziņot budžeta izpildes apstiprinātājiestādei, tostarp uzrādot vakcīnu iepirkuma līgumus;

b) pārliecināties, vai Covid-19 vakcīnu ražotāji ievēro pirkuma priekšlīgumu noteikumus, jo īpaši attiecībā uz ražošanas izmaksu aplēsēm, avansa finansējuma izmantošanu un attiecīgā gadījumā bezpeļņas klauzulu ievērošanu, un, ja nepieciešams, veikt korektīvus pasākumus, un pilnībā informēt budžeta izpildes apstiprinātājiestādi;

c) piedalīties Eiropas Parlamenta rīkotajās uzklausīšanās par sarunām un līgumiem ar vakcīnu ražotājiem;

II NODAĻA

Atveseļošanas un noturības mehānisms (ANM)

Vispārīgi komentāri

163. uzsver, ka Covid-19 pandēmijas uzliesmojums krasi mainīja Savienības ekonomisko un sociālo perspektīvu, prasot vienotus centienus, kā rezultātā 2020. gada decembrī tika panākta vienošanās par Eiropas atveseļošanas pasākumu kopumu, tostarp ANM, kā arī par DFS 2021.–2027. gadam; atgādina, ka ANM ir pagaidu atveseļošanas instruments, kura pamatā ir snieguma princips, t. i., maksājumi ir atkarīgi no valstu ANP iekļauto starpposma rādītāju un mērķrādītāju apmierinošas izpildes; uzsver – lai gan ANM tiek finansēts, emitējot parādu, Atveseļošanas un noturības mehānisma regulā (ANM regula) ir paredzēts, ka ANP ir jāsasniedz klimata un digitālo izdevumu mērķrādītāji un jādod pienācīgs ieguldījums Savienībai nozīmīgās politikas jomās; atgādina, ka katrā valsts plānā būtu efektīvi jāpievēršas visām problēmām vai ievērojamai to problēmu daļai, kuras konstatētas Eiropas pusgada kontekstā, it sevišķi Padomes pieņemtajos konkrētai valstij adresētajos ieteikumos; uzsver pievienoto vērtību, ko nodrošina ANM, atbalstot vēl nepieredzētu reformu un investīciju programmu, lai risinātu specifiskās problēmas, ar kurām saskaras dalībvalstis;

164. norāda, ka Komisija 2021. gadā apstiprināja 22 valstu atveseļošanas un noturības plānus, uzņemoties saistības par aizdevumu piešķiršanu 154 miljardu EUR apmērā un dotāciju piešķiršanu 291 miljarda EUR apmērā; norāda, ka Komisija izmaksāja priekšfinansējumu aizdevumiem ar kopējo vērtību 18 miljardu EUR apmērā un divi lielākie saņēmēji bija Itālija (15,9 miljardi EUR) un Grieķija (1,65 miljardi EUR); atgādina, ka valstu ANP apstiprināšana Padomē ļāva dalībvalstīm saņemt priekšfinansējumu līdz 13 % apmērā no finansiālā ieguldījuma; norāda, ka Komisija izmaksāja priekšfinansējumu dotācijām ar kopējo vērtību 36,3 miljardu EUR apmērā un divi lielākie saņēmēji bija Spānija (9,04 miljardi EUR) un Itālija (8,95 miljardi EUR); norāda, ka Komisija izmaksāja vienu maksājumu Spānijai 10,0 miljardu EUR vērtībā; norāda, ka līdz ar maksājumu Spānijai saskaņā ar 5. panta 3. punktu finansēšanas nolīgumā starp Komisiju un Spānijas Karalisti tika veikta priekšfinansējuma dzēšana 1,5 miljardu EUR apmērā no 9,04 miljardiem EUR, ko šī dalībvalsts saņēma kā priekšfinansējumu;

165. norāda uz Komisijas darbībām saistībā ar vērtspapīru emitēšanu starptautiskajos kapitāla tirgos, kas ir nepieciešama ANM finansēšanai un kam Komisija līdz 2021. gada beigām piesaistīja ilgtermiņa finansējumu 71,0 miljardu EUR apmērā un īstermiņa finansējumu 20 miljardu EUR apmērā; norāda uz pirmās *NGEU* zaļās obligācijas emisiju 12,0 miljardu EUR vērtībā, kas izvirza nosacījumu ziņot par zaļo obligāciju nodrošināto ieņēmumu precīzu izlietojumu un ieguldījumu ietekmi; atgādina par Revīzijas palātas konstatētajām problēmām saistībā ar ziņošanu par sniegumu, kā arī par reputācijas un finanšu riskiem, ko tas var radīt attiecībā uz zaļajām obligācijām; uzskata, ka par šīm aizņemtajām summām ir radušās pirmās procentu izmaksas, tostarp negatīva procentu likme par noguldījumu ECB vairāk nekā 20 miljardu EUR apmērā; atzīmē, ka *NGEU* finansējuma vajadzību dēļ Savienības budžetā ir ieviests procentu likmju risks;

166. norāda uz Revīzijas palātas 2021. gada pārskatā izklāstīto konstatējumu attiecībā uz ANM un vienīgo 2021. gadā veikto izmaksu, proti, maksājumu Spānijai; norāda, ka Revīzijas palāta pārbaudīja Komisijas *ex ante* veikto darbu attiecībā uz visiem ar šo maksājumu saistītajiem starpposma mērķiem, izvērtējot, vai Komisija bija ieguvusi pietiekamus un piemērotus pierādījumus, kas pamatotu tās novērtējumu par maksājuma pieprasījumā iekļauto starpposma mērķu apmierinošu izpildi; konstatē, ka Revīzijas palāta 2021. gadā nepārbaudīja citus maksājumus; ar bažām konstatē, ka Revīzijas palāta nevarēs novērtēt visus starpposma mērķus, kas saistīti ar turpmākiem maksājumiem visām dalībvalstīm, un tas ietekmēs tās turpmāko analīzi; tomēr ierosina Revīzijas palātai 2022. gada izlasē iekļaut starpposma mērķus un mērķrādītājus visiem 2022. gadā veiktajiem maksājumiem;

167. pieņem zināšanai Revīzijas palātas secinājumu, ka attiecībā uz 2021. gada maksājumu Spānijai viens starpposma mērķis nebija apmierinoši izpildīts; pauž nožēlu par to, ka Revīzijas palāta nevarēja šo kļūdu izteikt skaitļos, jo bija vajadzīgs laikus izstrādāt metodiku, lai skaitļos izteiktu ietekmi, ko radītu starpposma mērķa vai mērķrādītāja (daļēja) nesasniegšana; norāda, ka Komisijas iekšējais revidents 2021. gada vispārējā atzinumā par Komisijas finanšu pārvaldību konstatēja un uzsvēra šādas metodikas neesamību; pauž nožēlu par to, ka Komisija pirms maksājumu veikšanas nebija ieviesusi stingrāku metodiku, uzskata, ka tā ir Komisijas nolaidība – pirms maksājumu veikšanas neieviest šo metodiku, jo tas liek apšaubīt Komisijas novērtējumu par starpposma mērķu un mērķrādītāju apmierinošu izpildi; tomēr atzinīgi vērtē to, ka Komisija pēc atkārtotiem budžeta izpildes apstiprinātājiestādes un Revīzijas palātas aicinājumiem 2023. gada 21. februārī pieņēma paziņojumu par ANM, kam pievienoti arī divi pielikumi, kuros izklāstīts satvars starpposma mērķu un mērķrādītāju novērtēšanai saskaņā ar ANM regulu un Komisijas metodika maksājumu apturēšanas noteikšanai saskaņā ar ANM regulu;

168. atzinīgi vērtē darbu, ko Komisija veikusi, vēršot par labu situāciju ar metodikas neesamību pirmajiem 23 ANM maksājumiem; norāda, ka šai metodikai būtu jāļauj Komisijai, pilnībā ievērojot vienlīdzīgas attieksmes un proporcionalitātes principus, noteikt apturamo summu, ja nav apmierinoši izpildīti starpposma mērķi vai mērķrādītāji; konstatē, ka apturamās summas aprēķins atspoguļos gan ANM uz sniegumu balstīto būtību, gan reformu un investīciju unikālo kombināciju, kā arī to, ka ne visi pasākumi vienlīdz veicina valstu ANP mērķu īstenošanu; tomēr norāda, ka starpposma mērļu un mērķrādītāju novērtēšanas sistēmā trūkst paskaidrojumu, piemēram, kāpēc pārbaudes mehānisms un uzraudzības pasākumi, kas aprakstīti darbības kārtībā, novērtējumā nebūtu jāņem vērā un kāpēc *de minimis* robežvērtība ir definēta kā "aptuveni 5 % vai mazāka novirze"; uzsver, ka attiecīgo starpposma mērķu un mērķrādītāju apmierinošas izpildes jēdziens ir definēts, izmantojot terminus, kuri nav skaidri definēti un satur subjektīvus elementus, piemēram, "minimāla novirze no oficiālas prasības", "neliela un samērīga kavēšanās" un "minimāla novirze no būtiskas prasības"; prasa šajā sakarībā sniegt papildu precizējumus un aicina attiecībā uz noviržu novērtēšanu izmantot skaidru un visaptverošu pieeju, lai nodrošinātu, ka tās tiek izmantotas tikai nepieciešamajā apmērā; uzskata, ka maksājumu apturēšanas metodika būtu vēl vairāk jāuzlabo, pilnveidojot ieguldījumu komponentu, lai attiecīgos starpposma mērķus un mērķrādītājus labāk saistītu ar faktiskajām izmaksām; uzsver, ka būtu pastāvīgi jāizvērtē panāktais progress, lai nodrošinātu, ka starpposma mērķu un mērķrādītāju izpilde netiek lielā mērā aizkavēta;

169. norāda, ka maksājumu apturēšanas noteikšanas metodika nesniedz skaidrojumu par izvēlētajām koeficientu vērtībām un ietver arī subjektīvus elementus, piemēram, koriģētās vienības vērtības augšupējas vai lejupējas korekcijas un nepietiekami skaidri definētus terminus, piemēram, "ļoti svarīgi" ieguldījumi vai "īpaši svarīgas" reformas; prasa sniegt papildu precizējumus;

170. pieņem zināšanai Budžeta kontroles komitejas secinājumus pēc darba brauciena uz Spāniju 2023. gada 20.–23. februārī, kuros atzītas grūtības saistībā ar Spānijas ANM līdzekļu pārvaldības un kontroles platformas – *CoFFEE* – pilnīgu īstenošanu, jo īpaši attiecībā uz sadarbspējas trūkumu ar reģionālajām un Savienības platformām un to, ka sistēma nedarbojas visā pilnībā; norāda, ka Komisija attiecīgo Spānijas atveseļošanas plāna starpposma mērķi novērtēja kā apmierinošu un pilnībā funkcionējošu brīdī, kad tas tā vēl nebija; atzīst, ka Komisija pieprasīja papildu informāciju un konstatēja trūkumus attiecībā uz informācijas vākšanu; atzīst, ka šī sistēma var būt spēcīga centrālās valdības iekšējās kontroles sistēma; iesaka uzlabot sistēmas sadarbspēju ar attiecīgajām sistēmām Savienības, valstu un reģionālā līmenī; uzsver, ka būtu jāpalielina pārredzamība, lai reģioni varētu dalīties paraugpraksē un ar mūsdienīgām meklēšanas funkcijām darīt sabiedrībai viegli pieejamu atbilstošu informāciju un apkopotus digitālos datus;

171. norāda, ka Komisijas Iekšējās revīzijas dienests 2021. gadā uzsāka ar *NGEU* programmu saistītu revīzijas uzdevumu; norāda, ka, pamatojoties uz veikto darbu, iekšējais revidents 2021. gada vispārējā atzinumā par Komisijas finanšu pārvaldību vērš uzmanību arī uz to, ka ir jāturpina darbs pie atbilstošas finanšu pārvaldības, kā arī revīzijas un kontroles stratēģiju izstrādes un īstenošanas; uzskata, ka iekšējam revidentam ir būtiska nozīme iekšējās līdzsvara un atsvara sistēmas nodrošināšanai Komisijā un ka neatkarīga un objektīva informācija, kas iegūta no tā veiktajām revīzijas darbībām, ir nepieciešama, lai iekšējais revidents varētu efektīvi darboties; norāda, ka saskaņā ar starptautiskajiem iekšējās revīzijas standartiem Iekšējās revīzijas dienestam būtu jāapsver iespēja labāk koordinēt savu darbu ar Revīzijas palātu kā ārējo revidentu;

172. atgādina par CONT komitejas sniegto atzinumu Budžeta komitejai un Ekonomikas un monetārajai komitejai par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par ANM izveidi; atgādina par tajā pausto aicinājumu izveidot visu mehānisma galasaņēmēju un projektu sarakstu, pilnībā ievērojot datu aizsardzības prasības, kā arī revīzijas un kontroles vajadzībām veikt uzskaiti par ekonomikas dalībniekiem un to faktiskajiem īpašniekiem; uzskata, ka ANM regulas 22. panta 2. punkta d) apakšpunktā dalībvalstīm ir izvirzīta prasība veikt šo uzskaiti i) revīzijas un kontroles vajadzībām un ii) lai nodrošinātu salīdzināmu informāciju par līdzekļu izlietojumu; turklāt norāda, ka 22. panta 3. punkta noteikumi paredz darīt attiecīgos Komisijas rīcībā esošos datus pieejamus budžeta izpildes apstiprinātājiestādei budžeta izpildes apstiprināšanas procedūras ietvaros; norāda, ka šos datus var pieprasīt valstu kontroles, izmeklēšanas un revīzijas struktūras vai Savienības līmenī saskaņā ar ANM regulas 22. panta 2. punkta e) apakšpunktu – Komisija, kā arī *OLAF*, *EPPO* un Revīzijas palāta; pauž nožēlu par to, ka trūkst informācijas par Savienības finanšu interešu aizsardzību maksājumu izmaksas kontekstā;

173. atzinīgi vērtē iestāžu sarunās par *RePowerEU* regulu, ar ko groza ANM regulu, panākto vienošanos līdz 2024. gada februārim ieviest obligātu prasību katrai dalībvalstij divreiz gadā publicēt 100 lielāko *RePowerEU* un ANM atbalsta saņēmēju sarakstu; norāda, ka 2023. gada 1. februārī pieņemtajos norādījumos Komisija aicina dalībvalstis publicēt šādu sarakstu jau 2023. gada aprīlī, lai palielinātu ANM pārredzamību; tomēr uzskata, ka tas neaizstāj prasību par katru finanšu gadu sniegt revidentiem un budžeta izpildes apstiprinātājiestādei visu galasaņēmēju un projektu sarakstu;

174. norāda, ka Komisijas dienesti, kas īsteno *NGEU*, kohēzijas un lauku attīstības programmas, informēja budžeta izpildes apstiprinātājiestādi, ka ir veikuši *ex ante* koordināciju, lai novērstu to, ka darbības, kuras varētu būt atbalsttiesīgas saskaņā ar šīm programmām, varētu saņemt dubultu finansējumu; uzskata, ka dalībvalstu veiktajām *ex post* pārbaudēm galasaņēmēju līmenī ir neatsverama nozīme, lai identificētu dubultu finansējumu; atkārtoti uzsver, ka ir svarīgi, lai Savienības līmenī būtu vienota obligāta integrēta informācijas un uzraudzības sistēma, kas nodrošinātu Savienības un valstu sistēmu sadarbspēju, lai cita starpā identificētu dubulta finansējuma un līdzekļu ļaunprātīgas izmantošanas gadījumus dalībvalstīs;

175. norāda, ka Komisijas pieeja iepirkuma un valsts atbalsta noteikumu ievērošanai, veicot ANM ieguldījumus, ir paļauties uz valstu sistēmām un piemērot pienākumu neizpildes procedūras, ja dalībvalstīs tiek atklāti neatbilstības gadījumi; uzskata, ka tas ne vienmēr ir mērķtiecīgi vērsts uz saņēmējiem, kuri negodīgi izmantojuši neatbilstības gadījumus; atzīst, ka saskaņā ar valstu ANP pirmā atbildība šajā ziņā gulstas uz dalībvalstīm, kurām ir pienākums ieviest piemērotas kontroles sistēmas un nodrošināt atbilstību visiem attiecīgajiem valsts un Eiropas tiesību aktiem, tostarp iepirkuma un valsts atbalsta noteikumiem; atgādina par Revīzijas palātas vairākkārtējiem konstatējumiem, kas atspoguļoti iepriekšējos ziņojumos par budžeta izpildes apstiprināšanu, ka dažu valstu iestāžu vai sertifikācijas struktūru darbā ir pārāk liels kļūdu risks un uz šo darbu nevar paļauties; tādēļ uzsver, ka Komisijai ir galīgā atbildība nodrošināt, ka ir ieviestas efektīvas un lietderīgas iekšējās kontroles sistēmas, kas nodrošina atbilstību visiem Savienības un valstu noteikumiem, tostarp jo īpaši publiskā iepirkuma un valsts atbalsta noteikumiem un noteikumiem par krāpšanas, korupcijas, interešu konfliktu un dubultas finansēšanas novēršanu un atklāšanu, un spert attiecīgus soļus gadījumos, kad dalībvalstis nerīkojas tā, kā prasīts ANM regulā, tostarp veicot daļējus maksājumus, ja netiek ievērota atbilstība publiskā iepirkuma prasībām; šajā sakarībā atzinīgi vērtē Komisijas revīzijas stratēģiju un to, ka 2022. gadā 16 dalībvalstīs tika sāktas sistēmas revīzijas par ES finanšu interešu aizsardzību, kā arī ieceri līdz 2023. gada beigām aptvert visas dalībvalstis;

176. pauž bažas par to, ka atšķirīgās kontroļu kvalitātes un dalībvalstu izmantoto kontroles sistēmu sarežģītības dēļ ANM ietvaros dalībvalstīm pieejamo līdzekļu iekšējās kontroles sistēma var izrādīties mazāk efektīva; pauž bažas par Revīzijas palātas Atzinumā Nr. 04/2022 attiecībā uz Komisijas priekšlikumu par *REPowerEU* veltītajām atveseļošanas un noturības plānu nodaļām pausto konstatējumu, ka trūkst efektīva mehānisma ziņošanai par krāpšanu, kurš ļautu pastāvīgi novērot un uzraudzīt Savienības finanšu interešu aizsardzību ANM kontekstā; pauž bažas par Revīzijas palātas konstatējumu, ka dalībvalstīm nav pienākuma ziņot par aizdomām par krāpšanu saistībā ar ANM Komisijai – izmantojot pārkāpumu pārvaldības sistēmu – un *EPPO*, kā paredzēts attiecīgajās regulās; pauž bažas par *OLAF*, *EPPO*, Eiropola un citu kompetento struktūru vairākkārtējiem brīdinājumiem, ka mazāk efektīva iekšējās kontroles sistēma var būt pievilcīgs faktors ļaunprātīgai izmantošanai, krāpšanai un organizētajai noziedzībai;

177. atgādina, ka Komisijai ANM ir jāīsteno tiešā pārvaldībā, ievērojot attiecīgos saskaņā ar LESD 322. pantu pieņemtos noteikumus, jo īpaši Finanšu regulu un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) 2020/2092 ([3]); atkārtoti norāda, ka tiesiskuma nosacījumu mehānisma efektivitāte daļēji ir atkarīga no informācijas, kas iegūta no revīzijām un izmeklēšanām Savienības līmenī, un šīs informācijas nepieejamība varētu negatīvi ietekmēt mehānisma efektivitāti;

178. pauž bažas par to, ka vietējās un reģionālās pašvaldības nav pietiekamā mērā iesaistītas valstu ANP izstrādē un tikpat kā necik nevar ietekmēt ANP galīgo redakciju; uzsver, ka pieejai visās dalībvalstīs vajadzētu būt iekļaujošai, tostarp būtu jāizmanto kopīgas pārvaldības pieeja, lai garantētu, ka valstu ANP izstrādē un īstenošanā tiek pienācīgi iesaistītas vietējās un reģionālās pašvaldības, pilsoniskās sabiedrības organizācijas, sociālie partneri, akadēmiskās aprindas vai citas attiecīgās ieinteresētās personas; aicina pēc iespējas lielākā mērā, pamatojoties uz skaidriem, taisnīgiem, pārredzamiem un nepolitizētiem principiem, iesaistīt minētos dalībniekus valstu ANP īstenošanā atbilstoši attiecīgās valsts tiesiskajam regulējumam;

179. aicina Komisiju nodrošināt, lai dalībvalstis nolūkā aizsargāt Savienības finanšu intereses īstenotu nulles iecietības politiku attiecībā pret korupciju, tostarp stingras *ex ante* kontroles, kas ļautu bez jebkādiem izņēmumiem novērst un atklāt līdzekļu piesavināšanos, krāpšanu un interešu konfliktus;

Ziņošana par ANM īstenošanu

180. pieņem zināšanai Komisijas ziņojumu par ANM īstenošanu ANM rezultātu pārskatā, kā noteikts ANM regulas 30. pantā; atzīmē, ka līdz šim lielākā daļa ziņojumu, jo īpaši par kopējiem rādītājiem, ir par gaidāmajiem, nevis sasniegtajiem rezultātiem; atgādina, ka uz šo pašu problemātiku Revīzijas palāta norādīja savā Īpašajā ziņojumā Nr. 09/2022 par izdevumiem klimata jomā;

181. norāda uz ANM rezultātu pārskatu, kurā Komisija ziņo par progresu ANM īstenošanā; ņemot vērā pieejamo informācijas apjomu, uzskata, ka sniegtā informācija ir noderīga; atzinīgi vērtē to, ka pārskatā ir iekļauts detalizēts saraksts ar izpildītajiem starpposma un galīgajiem mērķrādītājiem, kas atspoguļo panākto progresu gan dalībvalstīs, gan politikas jomās; tomēr uzskata, ka tas būtu jāpilnveido, lai iekļautu papildu informāciju par ANM īstenošanā gūto progresu un faktisko sniegumu; uzskata, ka būtu labi salasāmā veidā jāizklāsta ne tikai budžetā norādītais vai paredzamais, bet arī faktiskais progress rādītāju sasniegšanā;

182. aicina Komisiju sākt izstrādāt atsevišķu, detalizētu rezultātu apkopojumu par starpposma mērķiem tiesiskuma jomā, ņemot vērā dalībvalstu reformas un to, cik lielā mērā tās ievēro starpposma mērķus un Tiesas judikatūru, un šajā sakarā izmantot visu kompetento Komisijas dienestu un neatkarīgu akadēmisko aprindu un pilsoniskās sabiedrības ieguldījumu;

([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2020/2092 (2020. gada 16. decembris) par vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai (OV L 433 I, 22.12.2020., 1. lpp.).

183. atzinīgi vērtē to, ka ANM rezultātu pārskatā ir ietverts pilnīgs un noderīgs oficiālo dokumentu repozitorijs, kas ļauj gūt priekšstatu par to, kādas ir svarīgākās ar dalībvalstīm panāktās vienošanās valstu ANP un ar tiem saistītajos dokumentos, piemēram, Komisijas sākotnējā novērtējumā par maksājumiem dalībvalstīm; norāda, ka ANM regula ļauj izsekot finanšu plūsmām no Savienības līmeņa līdz dalībvalstu kā ANM finansējuma saņēmēju līmenim, kā noteikts ANM regulas 22. panta 1. punktā, it sevišķi attiecībā uz katrai dalībvalstij piešķirtajām un izmaksātajām dotācijām un aizdevumiem, un tādējādi ļauj gūt pārskatu par ANM faktisko īstenošanu šajā līmenī; atgādina, ka ANM rezultātu pārskats neļauj izsekot finanšu plūsmām no Savienības līmeņa līdz galasaņēmēju līmenim dalībvalstīs un šajā ziņā nesniedz skaidru pārskatu par ANM faktisko īstenošanu;

184. atgādina, ka ANM regulas 4. panta 2. punktā ir noteikts ANM konkrētais mērķis, proti, sniegt dalībvalstīm finansiālu atbalstu, lai sasniegtu valstu ANP noteiktos reformu un investīciju starpposma mērķus un galīgos mērķrādītājus; saprot, ka saskaņā ar ANM regulas 5. panta 1. punktu ir nepārprotami aizliegts ANM līdzekļus izmantot valstu regulāro budžeta izdevumu aizstāšanai; tomēr pauž bažas, ka ir vērojamas pirmās pazīmes, kas liecina, ka nav iespējams pārliecinoši apgalvot, ka ANM līdzekļi dažās valstīs netiek izmantoti valsts izdevumu aizstāšanai; uzskata, ka ir nepieciešama valstu izdevumu analīze, lai noskaidrotu, cik lielā mērā finansējums, kas darīts pieejams ar ANM starpniecību, patiešām ir bijis papildu finansējums un nav ticis izmantots, lai aizstātu regulāros valsts izdevumus, un atgādina, ka saskaņā ar ANM šajā posmā nav pieejama informācija par to, kas noticis ar dalībvalstu saņemto priekšfinansējumu, par kuru vēl nav radušās ar ieguldījumiem saistītas izmaksas; aicina Komisiju veikt attiecīgas revīzijas un kontroles, lai pārliecinātos par papildināmības aspektu; turklāt norāda, ka Komisija ir izstrādājusi pamatnostādnes, lai reglamentētu dubulta finansējuma interpretāciju, un sniegusi dalībvalstīm skaidru informāciju, lai nodrošinātu sinerģiju un novērstu dubultu finansēšanu; turklāt norāda, ka dalībvalstīm ir pienākums ziņot par finansējumu, kas ANM pasākumu vajadzībām saņemts no citiem fondiem;

185. atgādina, ka maksājumu apliecinošu dokumentu glabāšana ir svarīgs pareizas finanšu pārvaldības princips; pauž bažas par Revīzijas palātas konstatējumu, ka revīzijas liecības nebija pietiekamas, lai aptvertu visus elementus, kas uzskatāmi par būtiskiem divu ar pirmo maksājuma pieprasījumu saistīto starpposma mērķu novērtēšanas procesā; īpaši atgādina par Revīzijas palātas konstatējumiem attiecībā uz 215. starpposma mērķi un Komisijas atbildi uz šo konstatējumu, kurā skaidrots, ka Komisijas pozitīvais novērtējums bija balstīts uz DATAESTUR tīmekļa vietnes satura analīzi, un pievienoti arī attiecīgi 2021. gada oktobrī un novembrī veikti ekrānuzņēmumi; norāda, ka Komisija ir atzinusi, ka šo ekrānuzņēmumu reģistrēšana nenotika saskaņā ar iekšējiem norādījumiem un ka uzskaiti būtu iespējams uzlabot; atgādina par budžeta izpildes apstiprinātājiestādes uzdoto rakstisko jautājumu, kurā tika pieprasīta šī analīze, un par Komisijas atbildi, ka tā nav nedz veikusi šādu analīzi, nedz sagatavojusi detalizētu ziņojumu, taču "vairāki Komisijas darbinieki izskatījuši DATAESTUR vietni un apstiprinājuši, ka tajā ir prasītā informācija"; norāda, ka šāda prakse varētu neatbilst pareizas finanšu pārvaldības principiem;

186. pieņem zināšanai, ka Komisija ir izveidojusi īpašu IT rīku ("Fenix") dalībvalstu ziņošanai par ANP īstenošanu; tomēr pauž bažas par to, ka Revīzijas palātas piekļuve šai sistēmai ir ierobežota gan attiecībā uz to cilvēku skaitu, kuriem ir piekļuve, gan attiecībā uz piekļuves tvērumu; atzinīgi vērtē to, ka Komisija *Arachne* sistēmā ir izveidojusi funkciju, kas ļauj rīkā ievadīt datus par ANM investīcijām un mērķrādītājiem; mudina dalībvalstis augšupielādēt *Arachne* sistēmā pilnīgus un visaptverošus datus par ANM;

187. pieņem zināšanai, ka Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāta (*DG ECFIN*) 2021. gada ticamības deklarācija atšķiras no visu pārējo ģenerāldirektorātu ticamības deklarācijām; norāda, ka deklarācija attiecas uz pakārtoto darījumu likumību un pareizību, līdzīgi kā citiem ģenerāldirektorātiem; turklāt norāda, ka deklarācijas formulējumā papildus minēta ANM regulas 22. panta 5. punkta īstenošana; pieņem zināšanai Komisijas atbildi uz budžeta izpildes apstiprinātājiestādes rakstiskajiem jautājumiem, ka "[deklarācija] atšķiras tikai pēc formāta, bet ne pēc pārliecības līmeņa"; norāda arī, ka saskaņā ar ANM regulas 22. panta 5. punktu un atbilstoši uz sniegumu balstītai pieejai Savienības finanšu interešu aizsargāšana ir dalībvalstu pienākums; turklāt norāda uz Komisijas atbildi, ka to, lai katra dalībvalsts īstenotu nepieciešamās uzraudzības un kontroles sistēmas, tā nodrošina, gan veicot ikvienas atveseļošanas un noturības programmas sākotnējo novērtējumu, gan veicot revīzijas attiecībā uz sistēmām, ko dalībvalstis

ieviesušas, lai aizsargātu Savienības finanšu intereses; uzsver, ka pretēji visu pārējo ģenerāldirektorātu sniegtajai ticamības deklarācijai *DG ECFIN* sniegtā deklarācija negarantē pakārtoto darījumu atbilstību visiem Savienības un valstu noteikumiem galasaņēmēju vai projektu līmenī; secina, ka Komisijas kā Līguma ievērošanas uzraudzītājas sniegtajai ticamības deklarācijai, it sevišķi attiecībā uz Savienības finanšu interešu aizsardzību un atbildību pret nodokļu maksātājiem, ir jābūt uzticamai un tā nedrīkst radīt nekādas šaubas, ka Komisija varētu izvairīties no atbildības, izmantojot atšķirīgas atsevišķu kredītrīkotāju deklarācijas;

Saistība starp kohēziju un ANM

188. norāda uz Revīzijas palātas apskatā 01/2023 par Savienības kohēzijas politikas un ANM finansējumu minētajiem apsvērumiem, kuros aplūkota abu finansējuma veidu savstarpējā papildināmība; īpaši norāda, ka 2014.–2020. gada periodā Eiropas Reģionālās attīstības fonds un Kohēzijas fonds jau nodrošināja aptuveni 10 % no kopējiem publiskajiem ieguldījumiem ES–27 un ka ANM vēl vairāk palielinās Savienības finansēto publisko ieguldījumu daļu dalībvalstīs; šajā sakarībā atgādina par Revīzijas palātas konstatējumu, ka Kohēzijas fonda apguves līmenis 2021. gadā bija ārkārtīgi zems, kas skaidrojams ar kopējo ietekmi, ko uz vadošajām iestādēm radīja KNR un atsevišķo fondu regulu novēlota pieņemšana 2021. gada vidū, *REACT-EU* plānošana un citu ārkārtas pasākumu īstenošana;

189. norāda uz Revīzijas palātas secinājumu, ka dalībvalstīs, kurās Savienības finansēto ieguldījumu īpatsvars jau ir liels, papildu ANM finansējums var vēl vairāk palielināt spiedienu uz dalībvalstu spēju tērēt tām pieejamos līdzekļus; atgādina, ka ANM tiek īstenots tiešā pārvaldībā, savukārt kohēzijas politikas līdzekļi tiek īstenoti dalītā pārvaldībā, kas nozīmē, ka Savienības un dalībvalstu iestādēm attiecībā uz katru finansējuma avotu ir atšķirīgi pienākumi; pauž bažas par to, ka, ņemot vērā dažādās īstenošanas metodes, proti, ANM tiešo pārvaldību un kohēzijas politikas dalīto pārvaldību, saprotamākā ANM īstenošanas metode var gūt virsroku pār sarežģītāko kohēzijas finansējumu; norāda, ka tas kaitēs vietējo iestāžu un reģionu, pilsoniskās sabiedrības organizāciju un ekonomisko un sociālo partneru iesaistei Savienības finansējumā; norāda uz risku, ka dažām dalībvalstīm varētu nebūt pietiekamas administratīvās spējas, lai tiktu galā ar šo paralēlo administratīvo sistēmu radīto slogu; norāda, ka šāda spriedze saistībā ar administratīvajām spējām tika konstatēta dažādās CONT komitejas rīkotās uzklausīšanās un darba braucienos; pauž bažas arī par to, ka dažās dalībvalstīs *NGEU* varētu radīt Savienības līdzekļu plānošanas, uzraudzības un kontroles renacionalizācijas tendenci gan no Savienības līmeņa uz valstu valdībām, gan, iespējams, no reģioniem uz valstu valdībām; atgādina par brīdinājumiem, ka ANM var kļūt par pretspēku pozitīvām norisēm reģionālo iespēju nodrošināšanā, kas pēdējās desmitgadēs panāktas ar kohēzijas politiku, un ka tiešu finansiālu attiecību neesamība starp Komisiju un vadošajām iestādēm vājina finanšu kontroles un budžeta izpildes apstiprināšanas galvenos aspektus;

190. pauž bažas par ANM niecīgo ieguldījumu pārrobežu sadarbībā, jo īpaši ņemot vērā iesaistītā Savienības finansējuma apmēru;

191. konstatē, ka saskaņā ar Komisijas dienestu darba dokumentiem 20 dalībvalstis savos ANP paredz pārrobežu projektus, un norāda, ka dalībvalstu ieguldītās summas ir ļoti atšķirīgas; norāda, ka 2021. gadā plānotie vidējie ieguldījumi ir tikai aptuveni 6 % no kopējā ANM piešķīruma pārrobežu projektiem dalībvalstīs; uzskata, ka ANM ietvaros uzsākto pārrobežu projektu skaits ir pārāk mazs, un pauž bažas par ANM niecīgo ieguldījumu pārrobežu sadarbībā, jo īpaši ņemot vērā iesaistītā Savienības finansējuma apmēru; norāda, ka lielāka koncentrēšanās uz pārrobežu projektiem prasītu vairāk laika plānošanai un stimulu mehānismu dalībvalstīm; uzsver, ka ANM ir būtiska nozīme Savienības pārorientēšanā uz enerģētisko neatkarību un enerģētikas pārkārtošanas paātrināšanā; uzsver, ka Savienībai ir vajadzīga neatkarīga energoapgāde un attiecīgi ieguldījumi pārrobežu tīklos, savstarpējos savienojumos un ūdeņraža projektos; atzinīgi vērtē to, ka 2021. gada janvārī klajā nākušajos norādījumos Komisija piedāvāja nodrošināt ieinteresētajām dalībvalstīm koordinācijas platformu, lai palīdzētu tām izveidot pārrobežu projektus; norāda, ka priekšlikumā par grozījumiem Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/241 ([4]) attiecībā uz *REPowerEU* nodaļām atveseļošanas un noturības plānos 27. pantā tiek ieviests kritēriju par reformu un investīciju

([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

pārrobežu vai daudzvalstu dimensiju vai ietekmi; tomēr pauž nožēlu par to, ka 30 % mērķrādītājs attiecībā uz pārrobežu projektu daudzumu nav saistošs; prasa darīt ANM aizdevumus pieejamus dalībvalstīm, kuras ir ieinteresētas veikt ieguldījumus uz enerģētisko neatkarību un Savienības energotīkla pārveidi vērstos pārrobežu projektos;

192. uzsver, ka dalībvalstīm, kuras ir ieinteresētas investēt uz enerģētisko neatkarību un energotīkla pārveidi vērstos pārrobežu projektos, ir pilnā apmērā jādara pieejami ANM maksājumi, par kuriem atceltas saistības;

Valstu atveseļošanas un noturības plānu (ANP) novērtējums

193. pieņem zināšanai Revīzijas palātas konstatējumus Īpašajā ziņojumā Nr. 21/2022 "Komisijas novērtējums par nacionālajiem atveseļošanas un noturības plāniem: kopumā atbilstīgs, bet īstenošanas riski saglabājas"; konstatē, ka Revīzijas palātas novērtējuma pamatā ir sešu dalībvalstu izlase: četras dalībvalstis ar lielāko dotāciju piešķīrumu absolūtā izteiksmē un divas dalībvalstis ar lielāko dotāciju piešķīrumu attiecībā pret to 2020. gada iekšzemes kopproduktu; atzinīgi vērtē Revīzijas palātas secinājumu, ka Komisijas novērtējums par valstu ANP kopumā bija atbilstošs, ņemot vērā procesa sarežģītību un ierobežotos laika resursus, tomēr tika konstatētas arī vairākas nepilnības procesā un riski ANM sekmīgai īstenošanai; atzinīgi vērtē to, ka Komisija sniedza atbalstu dalībvalstīm ANP projektu sagatavošanas posmā un izdeva norādījumu dokumentus; atzīmē, ka Komisija ir pieņēmusi gandrīz visus Revīzijas palātas ieteikumus;

194. pauž bažas par Revīzijas palātas konstatētajām nepilnībām saistībā ar 2019. un 2020. gadā konkrētām valstīm adresēto ieteikumu aplūkošanu valstu ANP; norāda uz Revīzijas palātas izdarīto novērtējumu, ka relatīvi mazo dalībvalstu ANP nav trūkumu, turpretim lielāko dalībvalstu ANP tā ir konstatējusi nopietnus trūkumus; pauž bažas par to, ka "sarunas", ko Revīzijas palāta novēroja saistībā ar vienošanos par ANP, rada nevienlīdzīgu attieksmi pret dalībvalstīm; turklāt apšauba to, vai kādreiz tiks īstenotas svarīgas KVAI daļas, kuras dalībvalstis neīsteno pat ar ANM finansiālajiem stimuliem;

195. kritiski raugās uz to, ka Komisija nav paskaidrojusi, kā maksājuma daļas apmērs ir saistīts ar pamatā esošo starpposma mērķu un mērķrādītāju daudzumu un nozīmīgumu; pauž bažas par to, ka šīs atšķirības maksājuma apjomā un starpposma mērķu un mērķrādītāju skaitā var mudināt dalībvalstis neiesniegt galīgos maksājumu pieprasījumus, kas dažos gadījumos ir atkarīgi no salīdzinoši liela starpposma mērķu un mērķrādītāju skaita, un tādējādi var nepabeigt visas reformas un ieguldījumus, par kuriem panākta vienošanās ANP, pēc tam, kad tās jau ir saņēmušas lielāko daļu no sava ANM ieguldījuma;

196. atgādina par Revīzijas palātas konstatējumu, ka Komisija, novērtējot visus valstu ANP, neraugoties uz Revīzijas palātas izlasē konstatētajiem trūkumiem, ANM ieguldījumu izmaksu aplēsēm ir piešķīrusi "B" reitingu, tādējādi akcentējot iespējamās problēmas saistībā ar attiecīgo summu pareizību; norāda, ka šie trūkumi ietver gan informācijas trūkumu par dažiem pasākumiem plānošanas posmā, gan pamatpieņēmumus, kas ne katra pasākuma gadījumā ir pilnībā ticami; norāda, ka Komisija, pamatojoties uz ANM regulas V pielikumā minētajiem kritērijiem, novērtēja valstu ANP aplēstās kopējās izmaksas; konstatē, ka Komisija ikvienai dalībvalstij pieprasīja uzlabot savas izmaksu aplēses un iesniegt papildu pierādījumus un pamatojumu, lai izmaksu aplēses ticamība un pamatotība sasniegtu vismaz "B"; uzsver, ka specifiskais investīciju un reformu apvienojums nodrošina, ka nepieciešamās reformas tiek īstenotas laikus, bieži vien – pirmajos gados, un tiek uzturētas; uzsver, ka budžeta izpildes apstiprinātājiestāde nevar gaidīt līdz ANM beigām, lai gūtu pilnīgu skaidrību par Savienības līdzekļu pareizu izlietojumu; uzsver, ka dalībvalstis varētu nepieprasīt pēdējo maksājuma daļu un tādējādi pēc tam, kad jau būs saņēmušas lielāko daļu no sava kopējā ANM finansiālā atbalsta, varētu neīstenot visas reformas un investīcijas;

197. norāda, ka ir svarīgi, lai visi līdzekļi, kas dalībvalstīm piešķirti saskaņā ar ANM, tiktu izmantoti investīcijām un reformām, jo budžeta izpildes apstiprinātājiestāde tikai tad varēs būt pārliecināta, ka visi līdzekļi it piešķirti galasaņēmējiem, pilnībā ievērojot papildināmības principu; atgādina iepriekšējos ziņojumos par budžeta izpildes apstiprināšanu pausto kritiku par praksi, ka dažas dalībvalstis sistemātiski pārtērē dalītā pārvaldībā esošās finansējuma programmas un izņem projektus no Savienības līdzekļu jomas, ja ar tiem saistītajos izdevumos tiek atklāti pārkāpumi un/vai krāpšana, tādējādi efektīvi izvairoties no Savienības izmeklēšanas un/vai efektīviem turpmākiem pasākumiem un iespējamām korekcijām; pauž nožēlu par to, ka šo pārkāpumu un iespējamās krāpšanas slogs tiek novirzīts uz valsts budžetu un tādējādi uz valsts nodokļu maksātāju;

Starpposma mērķu definīcija

198. pauž bažas par Revīzijas palātas konstatējumu, ka daži starpposma mērķi un mērķrādītāji ir neskaidri; piekrīt Revīzijas palātas paustajām bažām, ka, trūkstot skaidrām un salīdzināmām starpposma mērķu un mērķrādītāju definīcijām, veidojas risks, ka šos starpposma mērķus un mērķrādītājus būs grūti novērtēt, kā arī ar to saistīts risks, ka varētu netikt sasniegts sākotnēji izvirzītais mērķis; uzsver, ka tādējādi Komisijai, izvērtējot, vai neskaidri definēts starpposma mērķis un mērķrādītājs ticis sasniegts, ir liela rīcības brīvība; šajā sakarā norāda uz Revīzijas palātas konstatējumu, ka 395. starpposma mērķrādītājs pirmajā Spānijas maksājuma pieprasījumā nebija apmierinoši izpildīts; ar bažām norāda uz Komisijas atbildi, ka elements, kuru Revīzijas palāta uzskatīja par neizpildītu, nav daļa no starpposma mērķa, bet ir ietverts pasākuma aprakstā; uzsver, ka atbilstību starpposma mērķiem un mērķrādītājiem var konstatēt, tikai pamatojoties uz detalizētu novērtējumu un skaidriem kritērijiem, nevis politisku sarunu ceļā; uzskata, ka no ANM pieredzes gūtā mācība būtu jāatspoguļo standartizētā starpposma mērķu un mērķrādītāju definēšanas metodikā;

199. uzsver, ka atbilstību starpposma mērķiem var konstatēt, tikai pamatojoties uz detalizētu novērtējumu un skaidriem, noteiktiem kritērijiem, nevis politisku sarunu ceļā;

200. norāda uz Revīzijas palātas konstatējumu, ka starpposma mērķi un mērķrādītāji bieži vien ir balstīti uz iznākuma un pat ieguldījuma rādītājiem, kas ierobežo pasākumu snieguma vērtējuma iespējas, atspoguļojot vien tiešo iznākumu, nevis rezultātus un galu galā samazina šo pasākumu vidēja termiņa ietekmi uz ANM izvirzītajiem Savienības politikas mērķiem; norāda uz Revīzijas palātas apsvērumu, ka ietekmes rādītājiem jau savā būtībā ir ilgāks laika diapazons, kas var nebūt īsti piemērots ierobežotajam ANM īstenošanas termiņam;

201. pieņem zināšanai Revīzijas palātas konstatējumu, ka Komisijas veiktais ANP novērtējums daļēji bija balstīts uz pasākumiem, kas vēl nav ieviesti; šajā sakarībā norāda uz Revīzijas palātas konstatējumu, ka Komisija ir iekļāvusi papildu starpposma mērķus un mērķrādītājus, kas jāsasniedz pirms pirmā maksājuma, lai varētu pieņemt ANP, un ka tās vērtējums palīdzēja uzlabot starpposma mērķu un mērķrādītāju kvalitāti; pauž bažas par to, ka tas, ka ANP īstenošanas sākumā nav pilnībā ieviesta funkcionējoša uzraudzības sistēma, rada kavējumu risku attiecībā uz starpposma mērķu un mērķrādītāju novērtēšanu un uzraudzību; uzsver, ka izlasē iekļautajās dalībvalstīs ANP apstiprināšanas laikā vēl nebija pilnībā ieviestas uzraudzības sistēmas vai īstenošanas struktūras un ka arī tas ierobežoja Komisiju, jo tā nevarēja pilnvērtīgi novērtēt dalībvalstu administratīvās spējas; šajā sakarā norāda arī uz Revīzijas palātas konstatējumu, ka pat attiecībā uz revīzijas un kontroles pasākumiem, kas informācijas ticamības ziņā ir pēdējais līdzeklis, tika piešķirts A vērtējums, neraugoties uz to, ka nebija veikti vairāki pasākumi; šajā sakarībā norāda uz Revīzijas palātas secinājumu, ka "A" vērtējums visiem valstu ANP šajā jomā vismaz daļēji ir skaidrojams ar to, ka ANM regula ļāva sniegt tikai "A" (pienācīgs) vai "C" (nepietiekams) vērtējumu un ka, piešķirot "C", tiktu noraidīts viss ANP kopumā; atgādina, ka ANM līdzekļu saņemšanas priekšnoteikums ir pienācīgas revīzijas un kontroles struktūras;

202. pēc iepazīšanās ar pētniecisko žurnālistu ziņojumiem konstatē, ka vairākas dalībvalstis, izveidojot ANM, ir paļāvušās uz konsultāciju uzņēmumu zināšanām un ka šie uzņēmumi savukārt piedāvā pakalpojumus, lai atbalstītu iespējamos ANM finansiālā atbalsta saņēmējus šajās dalībvalstīs;

Ieteikumi

203. stingri atbalsta ieteikumus, ko Revīzijas palāta sniegusi savā gada pārskatā, kā arī attiecīgajos īpašajos ziņojumos; aicina Komisiju tos nekavējoties īstenot un informēt budžeta izpildes apstiprinātājiestādi par īstenošanas gaitu;

204. aicina Revīzijas palātu:

a) izstrādāt efektīvu metodiku to starpposma mērķu un mērķrādītāju atlasīšanai, attiecībā uz kuriem tā atkārtoti novērtēs Komisijas novērtējumu, jo tai nebūs resursu, lai nākotnē pārbaudītu visus starpposma mērķus un visus mērķrādītājus visos maksājumu pieprasījumos; uzskata, ka ar šo metodiku būtu jāvar efektīvi apzināt tos starpposma mērķus un mērķrādītājus, kuriem ir lielāks neizpildes risks un/vai lielāka nozīme galīgo mērķu vispārējas sekmīgas īstenošanas veicināšanā; aicina Revīzijas palātu savā revīzijā par Komisijas veikto starpposma mērķu un mērķrādītāju novērtējumu iekļaut secīgi reģistrēto dokumentāciju par to izpildi;

205. aicina Komisiju:

a) revidentiem un budžeta izpildes apstiprinātājiestādei darīt pieejamu visu ANM finansējuma galasaņēmēju un projektu sarakstu par visiem maksājumiem (2021. gadā un visā ANM īstenošanas laikā) un nodrošināt Revīzijas palātai pilnīgu piekļuvi IT rīkam "Fenix";

b) veikt pasākumus, lai īstenotu dalībvalstīm noteikto jauno pienākumu publicēt 100 galasaņēmējus, kuri saņem vislielāko ANM finansējumu, un veikt visus atbilstošos pasākumus, ja dalībvalstis pienācīgi neīsteno šo noteikumu;

c) kopā ar dalībvalstīm norādīt precīzus nosaukumus visām sociālajām programmām un atbalsta pasākumiem, kas dalībvalstīs īstenoti ar ANM līdzekļiem; tādēļ prasa norādīt ANM līdzekļu īpatsvaru šajās programmās un precīzi norādīt pabalstus, kuri valsts sociālās aizsardzības shēmās bezdarba, veselības un ilgtermiņa aprūpes jomā ir proporcionāli aizstāti ar ANM līdzekļiem;

d) izskaidrot budžeta izpildes apstiprinātājiestādei pamatojumu un loģiku, uz ko balstīts satvars starpposma mērķu un mērķrādītāju novērtēšanai saskaņā ar ANM regulu, kā arī Komisijas metodika maksājumu apturēšanas noteikšanai saskaņā ar ANM regulu, un apsvērt iespēju sniegt papildu definīcijas, lai samazinātu tur ietverto subjektīvo elementu ietekmi;

e) novērtēt, kā dalībvalstis ir izpildījušas ANP noteiktos starpposma mērķus tiesiskuma jomā, pamatojoties uz detalizētu novērtējumu, skaidriem un noteiktiem kritērijiem un pilnīgā saskaņā ar Tiesas judikatūru, raugoties ne tikai uz reformu tiesību aktu formālu pieņemšanu, bet arī juridisko un praktisko piemērošanu, un nebalstoties uz politiskām sarunām;

f) piemērot pārredzamāku amatā iecelšanas procedūru visiem amatiem, jo īpaši vadības līmenī, un viest lielāku skaidrību par pašreizējo amatā iecelšanas procedūru, kas pārredzamības un pārskatatbildības ziņā ir nepilnīga;

g) neapstiprināt nevienu maksājuma pieprasījumu, kamēr nav pilnībā izpildīti visi starpposma mērķi tiesiskuma jomā;

h) atbalstīt dalībvalstis to administratīvās spējas palielināšanā, lai tās spētu darboties ar paralēlajām ANM un Kohēzijas fonda īstenošanas administratīvajām sistēmām, un palīdzēt dalībvalstīm samazināt nevajadzīgu administratīvo slogu, vienkāršot konkursus un sniegt mērķtiecīgāku informāciju, tādējādi atvieglojot piekļuvi finansējumam MVU un pašnodarbinātajām personām;

i) ar pastiprinātu modrību un sadarbībā ar Eiropolu, *EPPO*, *OLAF* un citiem attiecīgajiem dalībniekiem reaģēt uz signāliem par ANM ietvaros pieejamo līdzekļu ļaunprātīgu izmantošanu, krāpšanu un organizēto noziedzību un ieviest prasību ziņot Komisijai – ar pārkāpumu pārvaldības sistēmas starpniecību – un *EPPO* par aizdomām par krāpšanu, kā tas paredzēts attiecīgajās regulās;

j) skaidri noteikt, ka visi projekti un pasākumi, kas finansēti saskaņā ar jebkuras tādas dalībvalsts ANP, kura iesaistījusies ciešākā sadarbībā saskaņā ar Padomes Regulu (ES) 2017/1939 ([5]), uzskatāmi par finansētiem ar Savienības līdzekļiem no ANM, un tādējādi tie ietilpst *EPPO* darbības jomā;

k) prasīt – jo īpaši ņemot vērā iekšējā revidenta veikto riska novērtējumu, kas ir revīzijas plānošanas pamatā, – lai revīzijas plānos ANM īstenošanai arvien būtu veltīta liela uzmanība, ņemot vērā tā novatorismu un lielo finansiālo ietekmi;

l) izvērtēt procedūru KVAI īstenošanas izpildei Eiropas pusgadā un ANM, un vajadzības gadījumā ierosināt jaunus īstenošanas izpildes instrumentus, ņemot vērā, ka dažu dalībvalstu ANP ir aplūkoti visi konkrētajai valstij adresētie ieteikumi, savukārt citu (lielāku) dalībvalstu ANP ne visi KVAI ir ņemti vērā;

m) savā paziņojumā par ANM kopumā un konkrētāk attiecībā uz ANM rezultātu pārskatu skaidri nošķirt budžetā paredzētos rezultātus un sasniegtos rezultātus, lai pareizi informētu sabiedrību un izvairītos no pārpratumiem;

n) uzlabot publicēšanu, tostarp ANM rezultātu pārskatā, attiecībā uz summām, ko Savienība aizņēmusies, lai finansētu ANM, kā arī publicēt par aizņemtajām summām maksājamo procentu summas, kā arī to procentu summas, ko dalībvalstis maksā Komisijai par aizdevumiem, kas tām darīti pieejami saskaņā ar ANM;

o) 2023. gadā veikt valstu izdevumu analīzi, salīdzinot izdevumus un ieguldījumus valsts budžetā pirms un pēc tam, kad ANM finansējums kļuvis pieejams dalībvalstīm, kuras saņēmušas lielāko daļu atbalsta saskaņā ar ANM, lai konstatētu, vai ANM finansējums aizstājis regulāros valsts izdevumus, nevis izmantots investīcijām, vienlaikus atzīstot, ka tika novērsta smaga ekonomikas lejupslīde pēc Covid-19 pandēmijas;

p) ziņot budžeta izpildes apstiprinātājiestādei par to, ko dalībvalstis, kas no ANM saņēma priekšfinansējumu, kuru vēl nevarēja piešķirt investīcijām, darījušas ar saņemtajiem līdzekļiem;

q) akceptēt tikai tos starpposma mērķus un mērķrādītājus, par kuriem ir saņemti dokumenti, kas pamato to īstenošanu, ne tikai dalībvalstu paziņojumi, un nodrošināt, ka tiek reģistrētas pietiekamas revīzijas liecības, kas aptver visus elementus, kuri tiek uzskatīti par būtiskiem starpposma mērķu un mērķrādītāju novērtēšanas procesā;

r) ieviest uzticamu *ex ante* un *ex post* sistēmu, kas ļautu pārbaudīt, vai visi starpposma mērķi un mērķrādītāji patiešām ir īstenoti un dokumentēti, tostarp – vai reģistrētas pietiekamas, izsekojamas revīzijas liecības attiecībā uz starpposma mērķrādītāju novērtējumu, īpašu uzmanību pievēršot novērtējumam par to, vai ir ievērots princips "nenodarīt būtisku kaitējumu", kā arī pamatojumam par ANM zaļo un digitālo mērķrādītāju sasniegšanu veicinošo investīciju rezultātiem;

s) pārskatīt Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāta ticamības deklarācijas formulējumu un, ņemot vērā Komisijas sniegto neapmierinošo pamatojumu un tās kā Līguma ievērošanas uzraudzītājas atbildību par Savienības finanšu interešu aizsardzību, attiecībā uz turpmākajiem gadiem paplašināt minētās ticamības deklarācijas tvērumu, aplūkojot arī ANM finansēto pasākumu atbilstību Savienības un valstu noteikumiem;

t) rūpīgi uzraudzīt starpposma mērķu un mērķrādītāju izpildi, jo īpaši raugoties uz tiem mērķiem un mērķrādītājiem, kas saistīti ar revīziju, uzraudzību un kontroli;

u) novērtēt ne tikai ANM regulas 22. pantā paredzēto dalībvalstu revīzijas un kontroles pasākumu izveidi, bet arī faktisko darbību, vienlaikus apzinot jomas, kuras varētu uzlabot vai padarīt efektīvākas;

v) paskaidrot budžeta izpildes apstiprinātājiestādei, kāda metodika ir izmantota, lai iegūtu saskaņotos maksājumu profilus, jo īpaši to, kā pamatā esošo starpposma mērķu un mērķrādītāju skaits un apmērs ir saistīts ar katras maksājuma daļas lielumu;

w) vēlreiz veikt Revīzijas palātas Īpašajā ziņojumā Nr. 21/2022 atspoguļoto maksājumu profilu analīzi attiecībā uz visiem maksājumu profiliem un visām dalībvalstīm un ziņot budžeta izpildes apstiprinātājiestādei par katras dalībvalsts izpildāmo starpposma mērķu un mērķrādītāju skaitu, uz ko attiecas katrs maksājumu pieprasījums, un ierosināt pasākumus, kas ļautu garantēt, ka visu starpposma mērķu un mērķrādītāju izpilde ir pabeigta līdz 2026. gada 31. augustam;

([5]) Padomes Regula (ES) 2017/1939 (2017. gada 12. oktobris), ar ko īsteno ciešāku sadarbību Eiropas Prokuratūras (*EPPO*) izveidei (OV L 283, 31.10.2017., 1. lpp.).

x) pievērsties riskiem un grūtībām, kas izriet no kohēzijas programmu un ANM paralēlas īstenošanas, it sevišķi attiecībā uz vietējo un reģionālo dalībnieku, ekonomikas un sociālo partneru, kā arī pilsoniskās sabiedrības organizāciju iesaistīšanu, kā rezultātā ANM finansējuma apguve var izrādīties vienkāršāka nekā kohēzijas finansējuma apguve, un likt lielāku uzsvaru uz šo dalībnieku iesaisti ANM īstenošanā, ieviešot līdzpārvaldības pieeju, kas vērsta arī uz ANM un kohēzijas atbalsta savstarpējas papildināmības nostiprināšanu;

y) stingri mudināt dalībvalstis, kas vēlas grozīt savus atveseļošanas un noturības plānus, savos ieguldījumos iekļaut pārrobežu projektus un kopumā pievērst vairāk uzmanības šādiem īsteniem Eiropas projektiem; atgādina, ka pārrobežu projektiem būtu jātiecas novērst pastāvošās vājās vietas enerģijas pārvadē, sadalē un uzglabāšanā, tādējādi nodrošinot Savienības pievienoto vērtību; apstiprināt *RePowerEU* nodaļas tikai tām dalībvalstīm, kuras vismaz 30 % finansējuma piešķir projektiem ar pārrobežu vai daudzvalstu dimensiju vai ietekmi, kā par to panākta vienošanās sarunās par *RePowerEU*, un ziņot budžeta izpildes apstiprinātājiestādei;

z) neizmaksāto aizdevumu un atcelto maksājumu summu pilnā apmērā darīt pieejamu jo īpaši pārrobežu projektiem, kuri vērsti uz enerģētisko neatkarību un enerģētikas pārkārtošanas paātrināšanu; mudina Komisiju rosināt un atbalstīt dalībvalstis, lai tās izvērstu pārrobežu projektus, jo īpaši tādus, kas vērsti uz enerģētisko neatkarību, un paredzēt dalībvalstīm iespēju pieprasīt aizdevumu no neizmaksātajiem aizdevumiem un atceltajiem maksājumiem, lai finansētu pārrobežu projektus enerģētikas jomā; aicina Komisiju ziņot Parlamentam un Padomei par īstenošanas gaitu, apturētajiem un atceltajiem maksājumiem un aizdevumu pieprasījumiem;

aa) attiecīgā gadījumā nostiprināt savas sistēmu revīzijas dalībvalstīs attiecībā uz katru iekšējās kontroles sistēmu (decentralizētu vai īstenošanas metožu gadījumā) un nodrošināt, ka tiek veikts saprātīgs daudzums atsevišķu iepirkuma dokumentu pārbaužu, lai garantētu iekšējās kontroles sistēmu efektivitāti praksē;

ab) nodrošināt, lai dalībvalstu revīzijas un kontroles sistēmās attiecībā uz *NGEU*, lauku attīstības un kohēzijas politikas programmām tiktu iekļautas dubultā finansējuma pārbaudes, un nodrošināt to pienācīgu darbību, veicot sistēmu pārbaudes; turklāt aicina Komisiju, veicot uz risku balstītas pārbaudes attiecībā uz visiem maksājumiem, kas saskaņā ar šīm programmām izmaksāti galasaņēmējiem, pārbaudīt, vai nenotiek dubulta finansēšana;

ac) pārliecināties, ka ir garantēta dalībvalstu galasaņēmēju repozitoriju uzticamība, jo īpaši attiecībā uz šo repozitoriju integritāti un pilnīgumu, lai nodrošinātu, ka pēc tam, kad ir atklāti pārkāpumi attiecībā uz galasaņēmējiem, tiktu veikti pareizi turpmākie pasākumi Savienības līmenī;

ad) ziņot budžeta izpildes apstiprinātājiestādei par to, ko Komisija ir darījusi, lai neitralizētu potenciālos interešu konfliktus dalībvalstīs un Savienības līmenī, it sevišķi attiecībā uz konsultantu piesaisti;

ae) sniegt detalizētu ziņojumu budžeta izpildes apstiprinātājiestādei par reformām, ko dalībvalstis bija īstenojušas jau pirms maksājumu saņemšanas, un par obligātajiem pasākumiem, ko tās veikušas, lai valsts tiesību aktus pielāgotu jaunajām Savienības direktīvām, kā starpposma mērķiem vai mērķrādītājiem nacionālajos ANP.